Ազգ
Azg armenian daily
21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1997 ՈՒՐԲԱԹ # 224 (1478)

Վրաց-աբխազական քաղաքական փաստաթուղթը բացառում է ուժային լուծումը

ԺՆԵՎ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Շվեյցարիայում ավարտվեցին վրաց-աբխազական բանակցությունները: Կողմերը ստորագրել են ՄԱԿ-ի առաջարկած քաղաքական փաստաթուղթը, պարտավորվելով զերծ մնալ խնդրի ուժային կարգավորումից: Ինչպես տեղեկացնում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, փաստաթղթում տեղ են գտել փախստականների հարցի, նաեւ տնտեսական ու սոցիալական խնդիրների լուծման դրույթներ: Պատվիրակությունների ղեկավարները բանակցությունների արդյունքները որակել են որպես հակամարտության կարգավորման գործում առաջընթացի հիմք:

Մերձդնեստրյան կարգավորման դռնփակ բանակցություններ Քիշնեւում

ՔԻՇՆԵՎ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոլդովայի նախագահ Պյոտր Լուչինսկին եւ Մերձդնեստրի ղեկավար Իգոր Սմիռնովը Քիշնեւում վերսկսել են մերձդնեստրյան հիմնախնդրի կարգավորման բանակցությունները: Ըստ ձեռք բերված փոխադարձ համաձայնության, նախագահները բանակցությունները վարում են դռնփակ: Բանակցություններին կմիանա Քիշնեւ ժամանած ՌԴ ԱՊՀ մասնակից երկրների հետ համագործակցության նախարար Անատոլի Ադամիշինը:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Հայաստանի գործոնի «ջախջախումը» «Նովիե իզվեստիայում»

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Станет ли Лукашенко президентом Армении?

«Լուկաշենկոն կդառնա՞ Հայաստանի նախագահ», այսպիսի սարկաստիկ վերնագիր է կրում ռուսաստանյան «Նովիե իզվեստիա» օրաթերթի երեկվա համարում հրապարակված հոդվածը: Նորընծա մի պարբերական, որն այնման գովազդվում է ОРТ հեռուստաալիքով: Հոդվածը, ըստ էության, հասարակական կարծիք եւ համապատասխան ճնշում ձեւավորելու փորձ է, որը զերծ չէ «քաղաքական հաշվապահության» հանգամանքից: Ոմն Բուլաթ Ստոլյարովի ստորագրությամբ լույս տեսած մեկնաբանությունների միակ ասելիքն արտահայտված է ՌԴ քաղաքական շահերի համակարգում հայաստանյան գործոնը նվաստացնելու մեջ:

«Ինչո՞ւ Կովկասի ողջ տարածաշրջանում հենց Հայաստանն է համարվում ՌԴ անվերապահ դաշնակից», հարց է տալիս հոդվածագիրը եւ պատասխանում. «Միայն այն բանի համար, որ Հայաստանը Ռուսաստանից բացի ոչ մեկին պետք չէ: Հայաստանը հակակշիռ է Ադրբեջանին, որտեղ, ինչպես հայտնի է, ռուսաստանյան «նավթային գեներալներն» ունեն իրենց բազմամիլիոն շահերը: Սակայն հարցը հետեւյալն է. ինչի՞ է պետք նման հավասարակշռվածությունը, եթե կողմերից մեկը, փաստորեն, կաղկանդող երկիր է»:

Ծայրից ծայր հակահայկական ոգով ներծծված հրապարակումը փոքրիկ հոդված չէ: Նա տեղ է գտել թերթի առաջին եւ երկրորդ էջերում, համեմված «անհրաժեշտ» լուսանկարներով եւ այլածին մեջբերումներով:

«Հայաստանը գործնականում զրկված է բնական հարստություններից, այնպես որ Արեւմուտքը կարիք չունի պայքարելու նրա համար: Երեւանում քաջ գիտակցում են այս իրողությունը, եւ հենց դա է պատճառը, որ անցած աշնանը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարեց ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանային, որ իր երկիրը չի ձգտում անդամակցել Հյուսիսատլանտյան դաշինքին եւ դաշնակից է համարում նախ եւ առաջ Ռուսաստանին: ՆԱՏՕ-ն վշտից չմեռավ»:

Տես • էջ 2

ԹԲԻԼԻՍԻ

Ռոբերտ Քոչարյանը կարեւորեց Բաքու-Ստեփանակերտ ուղղակի շփումները

Եվ Հայաստանի ներքաղաքական մթնոլորտի առողջացումը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 18-19-ը հանրապետության վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ կառավարական պատվիրակության՝ Վրաստան կատարած այցի շրջանակներում, տնտեսական խնդիրներին զուգահեռ, շոշափվեցին նաեւ տարածաշրջանի՝ առաջին հերթին Լեռնային Ղարաբաղի ու Աբխազիայի հակամարտությունների խաղաղ կարգավորման խնդիրները:

Թե Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի, թե խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիայի ու այլ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ հանդիպումներում կողմերը հաստատում էին, որ հակամարտությունների լուծման ամենաճիշտ ճանապարհը բանակցություններն են:

Վրաստանն ի վիճակի եղավ բարձր կանգնել հավակնություններից եւ ուղղակի բանակցություններ սկսել Աբխազիայի հետ: Այս քայլերը ողջունելի համարեց ՀՀ վարչապետը, միաժամանակ նշելով, որ Ադրբեջանը կտրականապես հրաժարվում է Լեռնային Ղարաբաղի հետ ուղիղ շփումներից, որը հնարավորություն կտար անմիջական մթնոլորտ ստեղծել գործընթացում՝ փոխզիջումներով խնդրի լուծմանը հանգելու համար:

Զուրաբ Ժվանիայի եւ խորհրդարանի պատգամավորների հետ հանդիպման ժամանակ նույնպես Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց՝ քանի դեռ չեն եղել ուղղակի ադրբեջանա-ղարաբաղյան շփումներ, հարցը առաջ չի գնա: Աբխազիայի ու ԼՂՀ հակամարտությունները տարբերվում են նաեւ նրանով, նշեց ՀՀ վարչապետը, որ աբխազներին կամ օսերին կարելի է համոզել, որ Վրաստանը տնտեսական առումով պակաս լավ չի լինի Ռուսաստանից, սակայն ղարաբաղցիներին Ադրբեջանի վերաբերյալ դա համոզելն ուղղակի անհնար է:

Ռոբերտ Քոչարյանն անդրադարձավ նաեւ ԼՂՀ ներքին իրավիճակին եւ նշեց, որ այնտեղ հնարավոր եղավ բոլոր քաղաքական ուժերի համախմբումը հիմնական նպատակի շուրջ, ինչը քիչ դեր չունեցավ հաղթանակների հարցում: Սակայն Հայաստանում դեռ խնդիրներ կան: Վարչապետն ասաց, որ պետք է Հայաստանի քաղաքական դաշտի մթնոլորտը առողջացվի, ընդդիմությունը վերադառնա խորհրդարան, պետք է մտածել նաեւ Դաշնակցության վերաբացման մասին, քանի որ ԼՂՀ հարցը որքան վերաբերում է իշխանություններին, նույնքան էլ վերաբերում է ընդդիմությանը:

30 օտարերկրյա քաղաքացիներ ապաստան են խնդրել Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չարբախի Շիրակի 2ա հասցեում գտնվող հանրակացարանում կտեղավորվեն Հայաստանում քաղաքական եւ տնտեսական ապաստան խնդրող օտարերկրյա քաղաքացիները: Այդպիսիք, թվով մոտ 30 մարդ՝ Պաղեստինից, Իրաքից, Պակիստանից, աֆրիկյան երկրներից, դիմել են ՀՀ սոցապ նախարարության փախստականների եւ բնակչության տեղաշարժի վարչություն՝ կացարան, իսկ հետագայում նաեւ՝ փախստականի կարգավիճակ ստանալու խնդրանքով:

Վարչության պետ Մեխակ Գաբրիելյանը ասաց, որ բոլոր դիմողները, կացարանով ապահովվելուց անմիջապես հետո, անցնելու են պարտադիր բժշկական քննություն, որից հրաժարվողները կվտարվեն Հայաստանից: Նաեւ կատարվելու է համապատասխան հարցում՝ նրանց երկրներին, պարզելու դիմողների ինքնությունը եւ ստուգելու նրանց ներկայացրած փաստարկները: Նա ասաց, որ փախստականի կարգավիճակ հայցողները, եթե համապատասխանեն տվյալներին, կստանան հայցողի հատուկ վկայական եւ 1-3 ամսից կընդգրկվեն փախստականների ցուցակներում՝ օգտվելով Հայաստանում ապրող մյուս փախստականների արտոնություններից:

Քանի որ այսպիսի դեպքերը շատանում են, նշեց պրն Գաբրիելյանը, ապա շատ լուրջ պետք է վերաբերվել միգրացիոն ծառայության ստեղծմանը: Պետք է նկատի ունենալ, որ կարգավիճակ ստանալու համար պետությանը դիմողներից բացի, շատ օտարերկրյա քաղաքացիներ էլ ապրում են այստեղ առանց դրա եւ, փաստորեն, հայտնի չէ, թե ովքեր են նրանք:

Միգրացիոն ծառայությունը պետք է ունենա իր տեխնիկական բազան եւ ընդլայնի գործունեության շրջանակները՝ պետությանը հնարավորություն ընձեռելով վերահսկել հանրապետությունում օտարերկրացիների մուտքն ու ելքը, բացառելով անօրինական եղանակով Հայաստան թափանցելու հնարավորությունը:

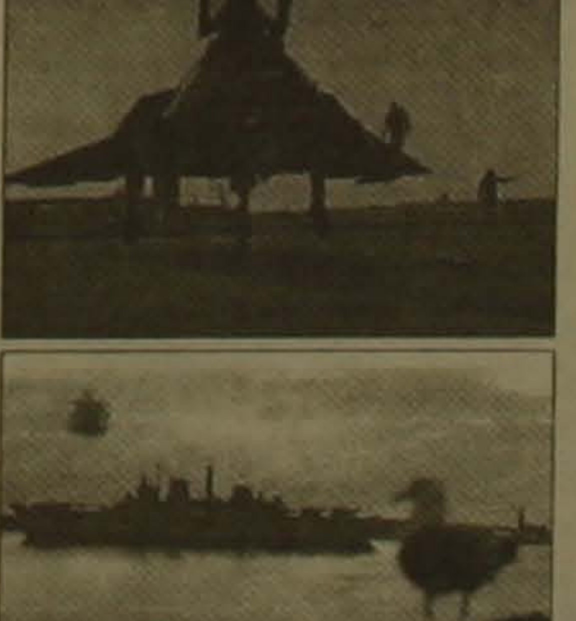

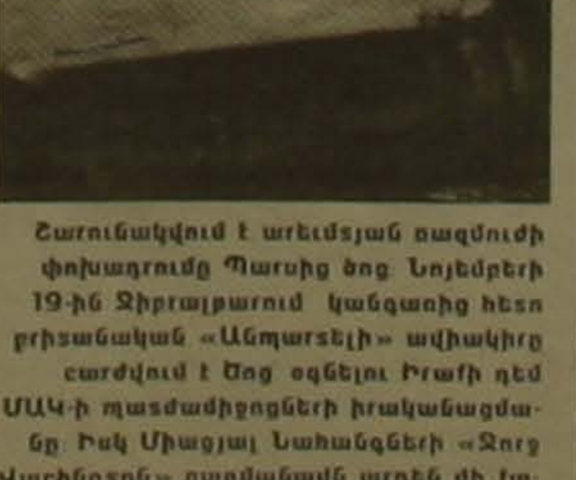

Շարունակվում է արեւմտյան ռազմուժի փոխադրումը Պարսից ծոց: Նոյեմբերի 19-ին Ջիբրալթարում կանգառից հետո բրիտանական «Անպարտելի» ավիակիրը շարժվում է Ծոց՝ օգնելու Իրաքի դեմ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների իրականացմանը: Իսկ Միացյալ Նահանգների «Ջորջ Վաշինգտոն» ռազմանավն արդեն մի քանի օր Արաբական ծովում է: Նախորդ գիշեր (նոյեմբերի 18-ին) Նյու Մեքսիկայի Հոլլոման ավիաբազայում վերալիցքավորվելուց հետո Քուվեյթ է ժամանել նաեւ 10 ռեակտիվ ինքնաթիռ:
ՌՈՅԹԵՐ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հայաստանը շուտով Վրաստանին էլեկտրաէներգիա կվաճառի

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 1-ին Հայաստանի եւ Վրաստանի էներգացանցերը միացվեցին: Ալավերդու բարձր լարման հաղորդագծերը արդեն իսկ պատրաստ են երկու երկրների էլեկտրաէներգիայի փոխանակմանը: Այս մասին խոսվեց նոյեմբերի 18-19-ը Հայաստանի ու Վրաստանի կառավարական պատվիրակությունների երկկողմ բանակցությունների ժամանակ: Վրացական կողմը պատրաստակամություն հայտնեց հոսանք գնել Հայաստանից, նույնիսկ առաջարկվեց գինը՝ մեկ կիլովատ էլեկտրաէներգիայի դիմաց 3 ցենտ:

Սկզբունքային համաձայնությունը բանակցությունների արդյունքում ձեռք բերվեց, եւ երկու շաբաթվա ընթացքում, ինչպես որոշվեց, մանրամասների ճշգրտումներ անելուց հետո, հնարավոր կլինի էլեկտրաէներգիա վաճառել Վրաստանին:

Այդ երկիրը դեռեւս էներգետիկ լուրջ ճգնաժամի մեջ է: Թբիլիսիում հոսանքը բնակչությանը մատակարարվում է գրաֆիկով՝ երեքական ժամ առավոտյան եւ երեկոյան: Իսկ հեռավոր շրջանների ու գյուղերի մի մասը կամ չնչին քանակով են հոսանք ստանում, կամ դա էլ չեն ստանում:

Ինչպես հայտնեց ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը, նախկինում Անդրկովկասը միացյալ էներգահամակարգ ուներ, որի մի մասը անցնում էր Ադրբեջանի Թովուզի շրջանով: Իսկ հիմա, Ալավերդու գիծը գործարկելուց հետո, պատրաստ կլինի Ռուսաստան-Վրաստան-Հայաստան-Իրան ցանցը: Հայաստանը հնարավորություն կունենա իր արտադրած էլեկտրաէներգիայի ավելցուկը վաճառել Վրաստանին կամ Իրանին: Գ. Մարտիրոսյանը նշեց նաեւ, որ երկու նախարարությունների համատեղ հանձնաժողովը առաջիկայում վերջնական եզրակացության կգա:

Աշոտ Մարտիրոսյանը հայտնում է, որ ինքը փախուստի մեջ չէ

Մեր երեկվա համարում «Մառախլապատ եղանակ «Հայկական ավիաուղիներում» վերնագրով տեղեկատվության մեջ հայտնել էինք նաեւ, թե «Հայկական ավիաուղիների» տեխնիկական (այժմ արդեն նախկին) տնօրեն Աշոտ Մարտիրոսյանը փախուստի մեջ է գտնվում: Երեկ հետմիջօրեին խմբագրություն զանգահարեց նույնինքն Աշոտ Մարտիրոսյանը եւ հայտնեց, թե ինքը փախուստի մեջ չի գտնվում եւ թե շուրջ 20 օր առաջ աշխատանքից ազատվելու դիմում է ներկայացրել:

Ռուսաստանի փոխվարչապետներն այլեւս նախարար չեն

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը Անատոլի Չուբայսին ազատել է ՌԴ ֆինանսների նախարարի պաշտոնից՝ թողնելով նրան առաջին փոխվարչապետի պաշտոնում: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Դումայի բյուջետային կոմիտեի ղեկավար, տնտեսագետ Միխայիլ Զադոռնովը համաձայնություն է տվել գլխավորելու ֆինանսների նախարարությունը: Մյուս առաջին փոխվարչապետ Բորիս Նեմցովը վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարի պաշտոնը հանձնեց Սերգեյ Կիրիենկոյին:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ռուս-հայկական համալսարան Երեւանում

Բյուրականի աստղադիտարանը՝ Վիկտոր Համբարձումյանի անունով

Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի երեկ անցկացրած նիստում, ինչպես հաղորդում է ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունը, ի շարս այլ հարցերի քննարկվեցին նաեւ Երեւանում Ռուս-հայկական համալսարան ստեղծելու եւ Բյուրականի աստղադիտարանը անվանակոչելու հարցերը:

Ի կատարումն Մոսկվայում 1997 թ. կնքված համաձայնագրի, կառավարությունը որոշում ընդունեց Երեւան քաղաքում ստեղծել Ռուս-հայկական համալսարան, որին տրամադրվեց Երեւանի Արաբկիր թաղամասում գտնվող Հովսեփ Էմինի փողոցի (նախկին անունով Վատուտին) թիվ 123 շենքը:

Մյուս կողմից, նկատի ունենալով հայկական եւ համաշխարհային գիտության զարգացման մեջ ունեցած խոշորագույն վաստակը, որոշվեց հանգուցյալ ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի անունով կոչել Բյուրականի աստղադիտարանը, անվանական կրթաթոշակներ սահմանել Երեւանի պետական համալսարանում, Ճարտարագիտական համալսարանում եւ Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտում, իսկ Երեւանի փողոցներից մեկը կոչել նրա անունով:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Հայաստանի գործոնի «ջախջախումը»...

Սկիզբը էջ 1

Հետաքրքիր է, որ վերջին միտքը ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի հայտնի պատասխանի ուղղակի արտաբերումն էր՝ արված 1997-ի ամռանը Երեւանում, երբ Հայաստանում էր գտնվում Հունաստանի Հանրապետության գերագույն սպայակույտի պատվիրակությունը:

Ընդհանուր առմամբ, նյութի որոշ ձեւակերպումներից բացահայտ գրագողության հոտ է փչում, էլ ավելի ընդգծելով հոդվածի ոչ արհեստավարժ բնույթը: Պատկերն ակնհայտ է, ինչպես եւ կասկած չի հարուցում հոդվածի հակառուսաստանյան (պետական շահերի առումով) ուղղվածությունը: Ինչպես ժամանակին ծնունդ առավ եւ մինչեւ այսօր շարունակվում է քարոզչություն ընդդեմ Բելառուսի գործոնի կարեւորության, այժմ ՌԴ-ում գործող հայտնի ուժերի հովանավորությամբ ձեւավորվում է մեկ այլ՝ արդեն հակահայկական մթնոլորտ: Ընդ որում, եթե Բելառուսի դեպքում հնարավոր չէ նսեմացնել «շահութաբեր տարածքի» հանգամանքը, ապա Հայաստանի պարագայում դա կիրառվում է «խիզախորեն»...

«Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, ապա նրա ապրանքաշրջանառությունը Հայաստանի հետ կազմում է ընդամենը 250 մլն դոլար տարեկան: Ավելի պակաս լինում է միայն Զիմբաբվեի կամ Տրինիդադ ու Տոբագոյի հետ: Ընդ որում, սկզբունքորեն հնարավոր չէ բարձրացնել տվյալ տնտեսական գործակիցները, նույնիսկ երկու նախագահների կողմից օգոստոսին ստորագրված միջպետական համաձայնագրի շնորհիվ»:

Հոդվածի միակ ասելիքի հիմքը բաղկացած է երկու հարցադրումներից. ինչո՞ւ է Հայաստանը ձգտում դեպի Ռուսաստան եւ ինչո՞ւ է ՌԴ-ն մինչեւ այսօր հաշվի նստում Հայաստանի հետ: Առաջին հարցադրումն ակնհայտորեն գունազարդված է. խոսվում է «Ռուսաստան-Բելառուս-Հայաստան» ժողովրդական նախաձեռնության, ինչպես նաեւ հայկոմկուսի իրականացրած միջոցառումների մասին: «Համատեղ ջանքերով (պատասխանատվություն-Ա.Ղ.) հավաքված է շուրջ 1 միլիոն 22 հազար ստորագրություն համապատասխան հանրաքվե անցկացնելու օգտին»: «Ինչո՞վ է դա բացատրվում» հարցին Բուլաս Ստոլյարովը պատասխանում է. «Դա հասկանալի է. որչափ վատ է վիճակը ԱՊՀ ցանկացած երկրում, նույնչափ բարձր է գնահատվում Ռուսաստանը տվյալ երկրի կողմից: Օրինակ, ՌԴ-ն առանձնապես չի գնահատվում Մերձբալթիկայում, որտեղ միջին աշխատավարձը ամենաբարձրն է ողջ հետխորհրդային տարածքում: Իսկ Հայաստանում ընդամենը 30 դոլար է, շուրջ 600 միլիոն դոլարի հասնող արտաքին պարտքի առկայությամբ»:

Ահա եւ այս պարզունակությամբ է բացատրվում միջպետական ողջ քաղաքականությունը: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, ապա «ինտեգրացիայի ռուսաստանյան եւ հայաստանյան կողմնակիցները ՌԴ-ին վախեցնում են ՆԱՏՕ-ի սպառնալիքով: Ըստ իրենց, գլխավոր վտանգը հարավում է եւ գալիս է Թուրքիայից:

...Սակայն Թուրքիայի հետ սահման ունի նաեւ Վրաստանը, այնպես որ ցանկացած պայմաններում գոյություն ունի ՆԱՏՕ-ի սպառնալիքը: Այս իսկ առումով, բոլոր խոսակցությունները, որ Հայաստանի հետ դաշինքը կարող է ՆԱՏՕ-ի սահմանագիծը հեռացնել ավելի հարավ, բլեֆ է»:

Որ ողջ հոդվածը շատ վատ կատարված պատվեր է, հասկանալի է: Կարելի էր մտածել հազար շատ ավելի հաջող եւ փաստարկված տարբերակներ՝ ներկայանալի եւ անհամեմատ համոզիչ:

Տարրական տգիտությամբ է բացատրվում՝ նյութի անհաջող շարադրումը: Ռուսաստանի պետական շահերն ու աշխարհաքաղաքական հետաքրքրությունները իջեցված են գործարք-հաշվապահական մակարդակի եւ այդ իսկ պատճառով անհամոզիչ են: Անհամոզիչ՝ ՌԴ-ում գործող գրեթե բոլոր քաղաքական ուժերի համար: Սակայն, բոլոր դեպքերում չի կարող մտահոգության առիթ չդառնալ «ռուսաստանյան» նոր լրատվամիջոցի առաքելությունը, որն առանձին դեպքերում կարող է «կենցաղային դժգոհության» արմատներ գցել ռուս հասարակության ստվար շերտերում:

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Սեփականաշնորհման նախարարությունը պետք է լինի գլխավոր պատասխանատուն»

Երեկ սեփականաշնորհման նախարարի պաշտոնում իր առաջին հանդիպումը լրագրողների հետ ունեցավ ձեռնարկությունների ապապետականացման եւ սեփականաշնորհման վարչության նախկին պետ Պավել Ղալթաղչյանը: Նոր աշխատանքի սկիզբը, որ անմիջապես համընկավ սեփականաշնորհման՝ կամ անվանափոխված պետական գույքի մասին օրենքի քննարկումներին, առիթ դարձավ, որ նախարարը խոսի օրենքում կատարված փոփոխությունների մասին: Ըստ էության փոփոխություններն այնքան հիմնարար, առանցքային էին, որ որոշվեց ստեղծել նոր օրենք, պահպանելով նախկինի որոշ դրույթները: Անփոփոխ մնացին սերտիֆիկատներով անհատույց սեփականաշնորհման, ինչպես եւ փոքր օբյեկտների սեփականաշնորհման մասին հոդվածները: Վերջինիս մեջ նախատեսվեց մեկ լրացում, որ փոքր օբյեկտների հետաքրքրություն ներկայացնող հատվածը ներկայացվի միջազգային աճուրդի: Պրն Ղալթաղչյանն անհրաժեշտ համարեց սեփականաշնորհման ձեւերի բազմազանության ընդլայնումը եւ գների հաշվարկման ավելի տարբերակված մեթոդի մշակումը: Սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների մասին նա հայտնեց, որ նոր սերտիֆիկատներ չթողարկելու կառավարության որոշումը հստակ չէ, սակայն նախորդների կասեցման մասին որեւէ որոշում գոյություն չունի: Դեռեւս գործածության չեն դրվել 290 հազար սերտիֆիկատներ: Հավանաբար դրանց իրացման ժամկետը կսահմանվի 1998-ի դեկտեմբերի վերջը: Բաշխված 3 մլն 183 հազար սերտիֆիկատներից վաճառվել է 2 885 460-ը:

Նոր նշանակումը, համընկնելով 97-ի եզրափակիչ ամիսներին, հասկանալի ծանրաբեռնվածություն է առաջացրել: Մինչեւ տարեվերջ պետք է ներկայացնեն 94-95 թթ. եւ 96-97 թթ. սեփականաշնորհման ծրագրի հաշվետվությունները: Սակայն նախարարը լավատեսորեն է

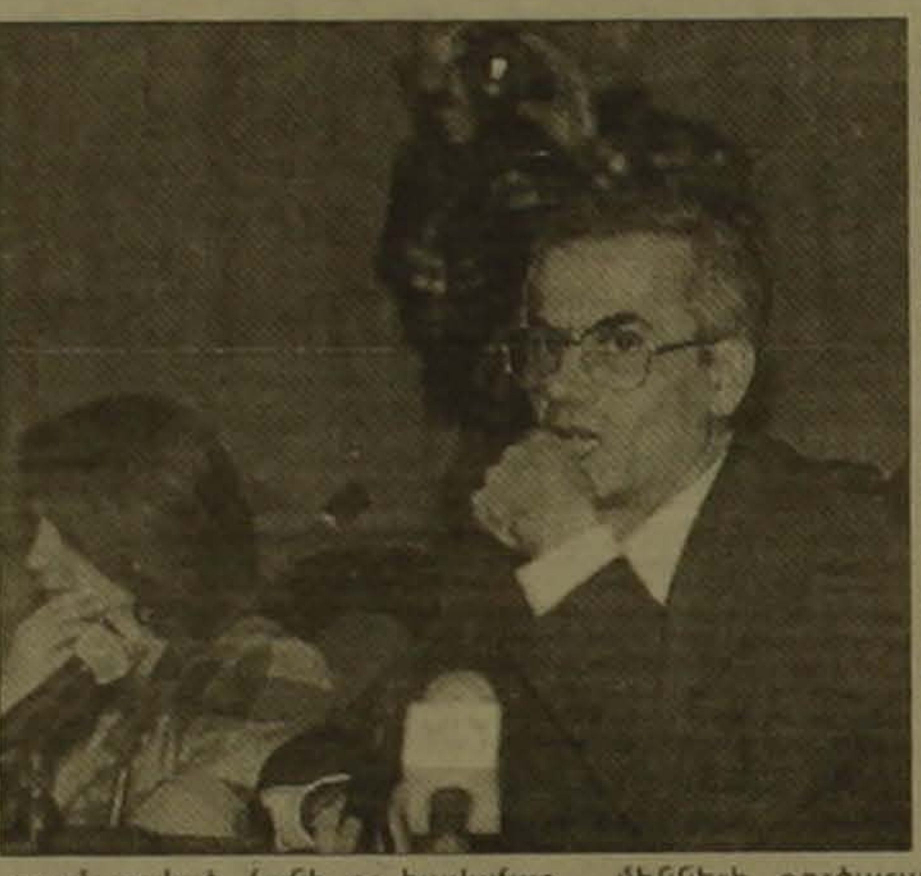

տրամադրված, քանի որ հավաքագրում է պրոֆեսիոնալ կադրերի: Խոսելով նախարարության կազմում փոփոխությունների մասին եւ վստահեցնելով, որ դա կադրերին չի վերաբերում, նա հայտնեց, որ ապապետականացման վարչությունից մի շարք նոր աշխատակիցների է հրավիրել նախարարություն, որոնք տեղի կարող ուժերի հետ կհաղթահարեն այս փուլը, որից էլ կախված կլինի 98-ի սեփականաշնորհման հետագա ընթացքը. «Կշարունակեն աշխատել նրանք, ովքեր կդիմանան աշխատանքի թափին»:

Պրն Ղալթաղչյանը չհամաձայնեց լրագրողների այն հարցադրմանը, որ սեփականաշնորհումը կարծես դադարեցվել է: «Պարզապես մի փոքր դանդաղել է»: Նոյեմբերի 3-ից սկսած տպագրվել են 114 ձեռնարկությունների ազդագրերը, որոնցից 100-ը ամենայն հավանականությամբ կսեփականաշնորհվեն մինչեւ տարեվերջ: Դրանց թվում են շահագրգռություն ստեղծող այնպիսի ձեռնարկություններ, ինչպես Երեւանի եւ Սեւանի ալրաղացները, մայրաքաղաքի համակցված կերերի եւ հացի գործարանները, «Ավտոգենմաշը», վիտամինների գործարանը, Աբովյանի հացի գործարանը: Ընդ որում, նախկինում սահմանված 50 տոկոսը բաժնետոմսերի չափը ներկայումս կառավարության որոշմամբ իջեցվել է 25 տոկոսի: Չվաճառված խոշոր ձեռնարկությունների վիճակը շատ ծանր է, քանի որ դրանք հսկայական ներդրումների կարիք ունեն: 95-97 թթ ընթացքում չեն վաճառվել նման 292 ձեռնարկություններ, սակայն ներկայումս մոտ 150-ը դրվել են վաճառքի: Չափազանց շատ են մասնավորապես փոքր օբյեկտների սեփականաշնորհման խնդիրները: Վաճառվել են 1196 ձեռնարկություն, իսկ մոտ 1000-ը հետաքրքրություն չեն առաջացնում: Դրանցից 400-ը երկրորդ անգամն են վաճառքի դրվում: Ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման հետ կապված անհաջողությունը բացատրվում է նաեւ նրանց ունեցած պարտքերով: Ի դեպ, լուծարումից հետո գույքի վաճառքից կարող են հաջողությամբ ավելի մեծ գումարներ ստացվել: Սեփականաշնորհման դանդաղեցման եւ դրա հետեւանքով կապիտալի կենտրոնացման մասին հարցը պրն նախարարը ընդմիջեց թե ո՞վ է ասում, որ մինչեւ այսօր կապիտալի կենտրոնացում չի եղել: Նա իր համոզմունքը հայտնեց՝ նաեւ, որ Սամուելի շենքը սեփականաշնորհելուն համաձայն չէ, քանի որ այն պետք է ծառայի ըստ նպատակի:

Խոսելով ձեռնարկությունների վաճառքի մեխանիզմի մասին, պրն Ղալթաղչյանն անհրաժեշտ համարեց ճկուն քաղաքականության մշակումը, որը հրապուրեր ներդրողներին: Այլապես այս տարածաշրջանում նրանք նախընտրում են Վրաստանը: Այնտեղ օգտագործելով լիզինգային եւ լիզորագրային կառավարման ձեւը, բավականաչափ առաջ են անցել:

Ընդհանրապես, նորընծա նախարարի կարծիքով, սեփականաշնորհման ողջ պատասխանատվությունը պետք է կրի նախարարությունը, պետք է ողջ պարտականությունները ու իրավունքները վերապահված լինեն նրան:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԱԷՄԳ-ն ճարտարագիտական համալսարանին նվիրեց համակարգչային լաբորատորիա

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 20-ին Հայաստանի պետական՝ ճարտարագիտական համալսարանի էներգետիկայի դեպարտամենտում բացվեց համակարգչային սրահը, որի սարքավորումը տրամադրվել է Ատոմային էներգետիկայի միջազգային գործակալության (ԱԷՄԳ, ՄԱԳԱՏԷ) կողմից: Ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց համալսարանի փոխնախագահ Ոսկանիկ Մարուխյանը, 30 հազար ամերիկյան դոլարի արժողությամբ համակարգիչները եւ այլ արդիական սարքավորումները տրամադրվել են 1997 թ. հունիսի 4-ին Վիեննայում ՀՊՃՀ, ՄԱԳԱՏԷ-ի եւ Հայաստանի ատոմային էլեկտրակայանի միջեւ ստորագրված եռակողմ հուշագրի սահմաններում:

Սարքավորումը ներառում է ԱԷԿ-ի շահագործող անձնակազմի օպերատորի աշխատատեղի վարժասարք, որը հնարավորություն է տալիս մոդելավորել ԱԷԿ-ում իրականացվող որոշ տեխնոլոգիական պրոցեսներ: Դրա միջոցով հնարավոր է իրականացնել վարժանքներ ինչպես վթարային իրադրությունների, այնպես էլ բնականոն շահագործմանը համապատասխանող պայմաններում: Պրն Մարուխյանը հայտնեց, որ վարժասարքը տրամադրվել է ֆրանսիական «Կորիս» ֆիրմայի հետ համագործակցության արդյունքում:

«Սարքերը կկիրառվեն ինչպես ուսուցման, այնպես էլ հետազոտական ծրագրերում, ինչպես նաեւ Հայաստանի էներգետիկ տնտեսության զանազան օբյեկտներում համատեղ աշխատանքների կատարման նպատակով», ասաց Ո. Մարուխյանը եւ ավելացրեց, որ 1998 թվականին կշարունակվի սրահի հարստացումը:

Ուսանողության համագումարի ընթացքը չբավարարեց համալսարանականներին

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի ուսանողության երկրորդ համագումարը նոյեմբերի 19-ին, քննարկելով օրակարգում ընդգրկված բոլոր հարցերը, ուշ երեկոյան ավարտեց աշխատանքը:

Անդրադառնալով հանրապետական ուսխորհրդի կանոնադրությանը, համագումարը որոշեց հանձնարարել վերջինիս՝ լրամշակել ու իրավական փորձաքննություն անցկացնել կրթության ու գիտության նախարարության հետ, եւ միայն հետո կանոնադրությունը ներկայացնել հաստատման: Այդ որոշումը դժգոհություն առաջացրեց պետհամալսարանի ներկայացուցիչների շրջանում, որոնք լքեցին դահլիճը:

Ինչ վերաբերում է հանրապետական ուսխորհրդի նախագահի ընտրությանը, ապա մինչեւ կանոնադրության հաստատումը նախագահի պարտականությունները կշարունակի կատարել Արտակ Գրիգորյանը:

Համագումարն ընդունեց բանաձեւ, որն արտահայտում է ուսանողության կամքն ու միասնականությունը պետականության ամրապնդման գործընթացում, կարեւորում է ուսանողության դերն ընդհանուր երիտասարդական դաշտի ձեւավորման ու զարգացման հարցում, միաժամանակ կոչ է անում պատասխանատվությամբ վերաբերվել ներկա քաղաքական իրավիճակին եւ լուրջ ուշադրություն բեւեռել կրթական պրոցեսի վրա:

ԼՂՀ բանակի հրետանին հինգ տարեկան է

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 19-ին ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հրետանային զորամասում տեղի ունեցավ հանդիսավոր արարողություն՝ նվիրված հրետանու օրվան: Շնորհավորական խոսք ասաց հրետանային զորամասի հրամանատար, գնդապետ Լեւոն Մնացականյանը: Արցախի բանակի հրետանու անցած հերոսական ուղին ներկայացրեց հրետանային զորամասի հրամանատարի տեղակալ Գարիկ Ժամհարյանը:

Այնուհետեւ հրետանային զորամասի շտաբի պետը հրապարակեց ԼՂՀ պաշտպանության նախարարի եւ հրետանային զորամասի հրամանատարի հրամանը՝ վաղաժամկետ կոչումներ եւ օրինակելի զինծառայողներին տասնօրյա արձակուրդ շնորհելու մասին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562868
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ-100

Նա մեր ռազմի վեհությունն էր

«Հովհաննես Բաղրամյանի մարտական ուղին սկիզբ առավ Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ՝ Սարդարապատում, ընդդեմ հայացեղասպան թուրքի եւ ավարտվեց 1945 թ. մայիսին՝ հիտլերյան ֆաշիզմի ջախջախումով: Բաղրամյանը հանուն հայրենիքի ծառայեց եւ ցարական բանակում, եւ Հայաստանի առաջին հանրապետության զինուժում, եւ Խորհրդային Հայաստանի ու ԽՍՀՄ-ի բանակներում միշտ եւ ամենուր դրսեւորելով զինվորական պրոֆեսիոնալիզմ, գիտակցված հայրենանվիրվածություն եւ մարդասիրություն, արժանանալով Խորհրդային Միության կրկնակի հերոսի եւ մարշալի կոչման: Նա պարգեւատրվել է ԽՍՀՄ-ի եւ աշխարհի բազմաթիվ երկրների շքանշաններով ու մեդալներով»: Այսպես սկսեց Հայաստանի գրողների միությունում

Մարշալ Բաղրամյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված իր բացման խոսքը *Ռազմածովագիրների միջազգային միության փոխնախագահ, բանաստեղծ Սասուն Գրիգորյանը, հիշեցնելով, որ այսօր էլ Ռուսաստանում, Ուկրաինայում, Բելառուսում, Մերձբալթյան հանրապետություններում երախտագիտությամբ են մարդիկ հիշում հայ հրամանատարին: Նրա անունով դպրոցներ ու փողոցներ կան: Նրա կիսանդրին, նկարներն ու գրքերը ջարդուփշուր են արվել եւ այրվել միայն Ադրբեջանի Հանրապետություն կոչված երկրում, իսկ Կիրովաբադում եւ իր ծննդավայր Չարդախլուում 1989 թ. ի վեր էլ գոյություն չունեն Հովհաննես Բաղրամյանի կիսանդրին եւ հայրենի տունը, գյուղն ամբողջապես հայաթափվել է, գերեզմանոցը՝ պղծվել:

Փառաբանված հայի մասին մայր հայրենիքում եւ սփյուռքում գրվել են բազմաթիվ չափածո եւ արձակ ստեղծագործություններ եւ մենագրություններ հայ եւ օտարազգի հեղինակների կողմից, իր ելույթը փաստերով մեկնաբանեց ակադեմիկոս Գեւորգ Ղարիբջանյանը: Հովհաննես Բաղրամյանը ոչ միայն հրամանատար էր, զինվորական-տեսական եզակի գործիչ, այլեւ հմուտ ռազմական տեսաբան, պատմաբան եւ հուշագիր: Նրա «Հերոս քաղաքը Դնեպրի վրա», «Այսպես սկսվեց պատերազմը», «Այսպես մենք հասանք հաղթանակի», «Մեծ ժողովրդի զավակները», «Հիշողություններ» եւ այլ գրքեր, որոնք լույս են տեսել հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն եւ տասնյակ այլ լեզուներով, հուշում են, որ նրանց հեղինակը, որպես պատերազմի մասնակից, հոգեհարազատ է մնացել զորական եւ դպիր Եղիշեի եւ Դենիս Դավիդովի պատերազմների պատմությունը, դեպքերն ու դեմքերը ճշմարտացի ներկայացնելու ավանդույթին:

Բանաստեղծ Հրաչյա Հովհաննիսյանը, Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպան, հայ գրականության բարեկամ, արձակագիր եւ թարգմանիչ Ալեքսանդր Բոժկոն, Հայաստանի Հանրապետության պատերազմի վետերանների կոմիտեի նախագահ, պատմաբան Հրանտ Հովհաննիսյանը բարձր գնահատեցին մարշալ Բաղրամյան զորավարի ներդրումը Երկրորդ աշխարհամարտում հիտլերյան ֆաշիզմը ջախջախելու գործում:

«Մարշալ Բաղրամյան» ֆոնդի վարչության նախագահ, Հովհաննես Բաղրամյանի ծննդյան 100-ամյակի կառավարական հանձնաժողովի անդամ գեներալ-մայոր Ռաֆայել Կարապետյանը բազմամարդ դահլիճին տեղեկացրեց, որ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը 21 միլիոն դրամ է հատկացրել հրամանատարի հոբելյանը պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու համար: Շուտով Երեւանի «Մարշալ Բաղրամյան» մետրոկայարանում կտեղադրվի կրկնակի հերոսի կիսանդրին, նրա մասին որպես հոբելյանական հրատարակություններ արդեն լույս են տեսել Գեւորգ Ղարիբջանյանի «Հայ մեծ զորավարը» եւ պատմական գիտությունների դոկտոր Կլիմենտ Հարությունյանի «Մարշալ Բաղրամյան» մենագրությունները: Առաջիկայում օպերային թատրոնում մեծ շուքով կնշվի մարշալ Բաղրամյանի ծննդյան 100-ամյակը, նրա նախնիների ծննդավայրում Նոյեմբերյանի շրջանի Կոթի գյուղում, մարշալի ծննդյան օրը՝ դեկտեմբերի 2-ին, կկանգնի նրա քարակոփ արձանը:

Ռազմածովագիրների միջազգային միության, Հայաստանի գրողների միության եւ «Մարշալ Բաղրամյան» ֆոնդի նախաձեռնությամբ կազմակերպված մեծարանքի եւ հիշատակի այս ցերեկույթին, որին մասնակցում էին մեծ թվով զինվորականներ, Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ, ավագ եւ երիտասարդ գրողներ, գիտության եւ մշակույթի գործիչներ, ներկա էին նաեւ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի գլխավոր ռազմական տեսուչ, գեներալ-գնդապետ Գուրգեն Դալիբալթայանը, նրա տեղակալ, գեներալ-մայոր Կարլոս Ղազարյանը, գեներալ-մայոր, բանաստեղծ Սամվել Սաֆարյանը եւ բազմաթիվ բարձրաստիճան այլ զինվորականներ:

Մեր հարցին, թե գրողներից ովքե՞ր են առանձին ստեղծագործություններ եւ հոդվածներ տպագրել նվիրված մարշալ Բաղրամյանին, Սասուն Գրիգորյանը, որպեսզի չերկարի հեղինակների ցանկը, առանձնացրեց Հրաչյա Քոչարի, Ավետիք Իսահակյանի, Մարիետա Շահինյանի, Վիլյամ Սարոյանի, Սիլվա Կապուտիկյանի, Հովհաննես Շիրազի, Սերո Խանզադյանի, Վարդգես Պետրոսյանի, Գառնիկ Ադդարյանի, Վահան Դավթյանի, օտարազգիներից Ռասուլ Համզատովի, Մարտին Մերժանովի անունները, ավելացնելով. «Թերեւս մարշալ Բաղրամյանի մասին՝ փաստագրական գրքերից մինչ օրս անգերազանցելի է մնում դոկտոր, պրոֆեսոր Արամայիս Մնացականյանի «Մարշալ Բաղրամյան. Կյանքի եւ գործունեության ուրվագիծ» գիտա-պատմական, կոթողային աշխատությունը, որը լույս է տեսել 1978 թ. Երեւանում, ուր ներկայացված է կրկնակի հերոսի կյանքի, ռազմական սխրանքի եւ գրական անցած ուղին»:

Այսօր էլ բուկինիստական արժեք է ներկայացնում դեռ 1992 թ. Մոսկվայում հրատարակված լրագրող եւ հրապարակախոս Ալբերտ Գասպարյանի «Բաղրամյան» եռալեզու (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն) հուշաալբոմը, որն իր բնույթով, փաստական եւ ֆոտոլուսավորությամբ ամբողջացնում է մարշալի հերոսական կյանքի տարեգրությունը, մինչ իր մահը (սեպտեմբեր, 1982 թ., Մոսկվա): Բաղրամյանագետների եւ Բաղրամյան-Հայաստան կապերն ուսումնասիրողներին հարուստ նյութ է մատուցում նաեւ Կիմ Ղալաչյանի «Տասնչորս օր մարշալ Բաղրամյանի հետ» (Երեւան, 1978 թ.) ճամփորդական վավերագրությունը:

Հայ կոմպոզիտորները, նկարիչներն ու քանդակագործները նույնպես իրենց շատ ստեղծագործություններում անդրադարձել են Հովհաննես Բաղրամյանի կերպարի բացահայտմանը: Հիշենք Մարտիրոս Սարյանի «Մարշալ Բաղրամյանի դիմանկարը», Ալեքսեյ Հեքիմյանի «Որդիները» երգը՝ նվիրված մարշալ Բաղրամյանին (խոսք Ռասուլ Համզատովի) եւ բազմաթիվ այլ ստեղծագործություններ:

«Մարշալ Բաղրամյանին ամենադիպուկը բնութագրել է Սիլվա Կապուտիկյանը, մեր զրույցի վերջում ասաց Սասուն Գրիգորյանը: Նա գրել է. «Մարշալ Բաղրամյանը մեր խորհրդանիշն է»:

ԱՐՄԻՆԵ ՄԿՐՏՈՒՄՅԱՆ

Մեծ եղեռնի եւ հայոց ազատամարտի «Ուխտատուն» թանգարան-ինստիտուտի գիտական քարտուղար

Գերմանիայի հեռուստատեսությունը անդրադառնում է Հայաստանին

Նոյեմբերի 19-ին գերմանական պետական 3Sat հեռուստաալիքը 45 րոպե տրամադրեց Հայաստանի մասին պատմող ֆիլմին: «Հայաստան. մոռացված պատրանքներ» անվանյալ ֆիլմը եթեր հեռարձակվեց ժամը 20:15-ին, երբ Գերմանիայի հեռուստատեսությունը ամենաշատ ունկնդիրն է հավաքում: 1997-ի ավստրիական ORF-ի արտադրության այս ֆիլմը, որ պատրաստված է ճանաչված պատմաբան, կինոգործիչ Արտեմ Օհանջանյանի սցենարով եւ բեմադրությամբ, կարող է դիմանալ ցանկացած խիստ քննադատության: 45 րոպեն օգտագործված է չափազանց «զգույշ», օպերատորական խցիկը «հավաքում» է այն ամենը, ինչ Հայաստան աշխարհի անունն է կրում, հարցազրույցների տեքով ներկայացվող լրագրային նյութը անաչառ է՝ հեռու պաշտոնական կամ ընդդիմադիր խոսափող լինելուց:

Էկրանին ծանոթ դեմքեր՝ Հրանտ Բագրատյան, Սերգեյ Բադալյան, Վազգեն Մանուկյան, Ալեքսանդր Արզումանյան, Արկադի Ղուկասյան, Արարատ Գոմցյան, ԻԻՀ դեսպան Նիքքար Համիդ Ռեզա Էսֆահանի, բարոնուհի Քոքս, Գեւորգ Էմին, ցեղասպանության թանգարանի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյան եւ այլք, որոնց հետ զրույցների 1–2 րոպեն լիարժեք մատուցում է հաջորդող տեսաշարը: Երբեմնի հզոր Հայաստանի դարեդար սեղմվող քարտեզը քաղաքական իմաստով այսօր նորից շահերի բախման միավոր է դարձել, այդ է պատճառը, որ շրջափակում, երկրաշարժ, առեւտրային աշխուժացող կապեր, սոցիալական դառը պատկերներ, ներքին քաղաքական պայքար ներկայացնելու հետ ստեղծագործական խումբը հայկական բոլոր էպիզոդները տեսնում է գլխավորի՝ ղարաբաղյան հիմնահարցի շուրջը: Դարասկզբի միջազգային դիվանագիտության կնքած «վիճելի տարածք» անունը կրող աշխարհը դարավերջին ներկայանում է հանրահավաքներով, պատերազմի կիսադեմով, դառնում նավթային քաղաքականության վճռորոշ միավոր:

Ֆիլմի բազմակետով ավարտը հեռուստադիտողին «ստիպում» է հետեւել պատրանքները մոռացած այս երկրի հանդեպ տարվող քաղաքականությանը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Բոնն

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Բազմաթիվ ցավագին խնդիրներ. հայ լրագրության առջեւ

Նոյեմբերի 20-ին ժուռնալիստի տան դահլիճում տեղի ունեցավ Հայաստանի ժուռնալիստների միության հերթական՝ 9-րդ համագումարը: Նախորդից հետո, որը տեղի էր ունեցել 1992 թվականի հոկտեմբերի 28-ին, անցած 5 տարիներին լրագրողական այս կազմակերպությունն աճել է 200 նոր, հիմնականում երիտասարդ անդամներով, սակայն, ցավոք, այդ ընթացքում կյանքից հեռացել են նաեւ 118 լրագրողներ (հիմնականում ծերեր), որոնց անունները ավանդույթի համաձայն, բարձրաձայն ընթերցվեցին դեռ համագումարի աշխատանքները սկսելուց առաջ, դահլիճը հոտնկայս հարգեց կյանքից հեռացածների հիշատակը: Այնուհետեւ ընտրվեց գործնական նախագահություն, քարտուղարություն, խմբագրական հանձնաժողով եւ այլն: Հայտարարվեց, որ Հայաստանի ժուռնալիստների միությունը այսօր միավորում է 1528 անդամների, որոնցից համագումարի պատգամավորներ էին ընտրվել 110-ը: Նրանցից դահլիճում ներկա էին 105-ը:

Համագումարը լսեց եւ քննարկեց ՀԺՄ նախագահ տիկին Աստղիկ Գեւորգյանի, վերստուգիչ հանձնաժողովի նախագահ պրն Ռաֆիկ Երվանդյանի հաշվետու զեկուցումները, փոփոխություններ կատարեց ՀԺՄ կանոնադրության մեջ՝ համապատասխանեցնելով գործող օրենսդրության պահանջներին, միաձայն ընդունեց դիմում՝ ուղղված Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովին, որով խնդրվում է պետականորեն սահմանել «Հայ մամուլի օր» [illegible] հոկտեմբերի 16-ը, ի հիշատակ այն օրվա, երբ 1794 թվականին ավելի քան 203 տարի առաջ լույս է տեսել հայերեն առաջին պարբերական «Ազդարարի» 1-ին համարը:

Համագումարը քննարկեց նաեւ «Ժուռնալիստի մասնագիտական էթիկայի կոդեքսը» փաստաթղթի նախագիծը, որը ներկայացրեց «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալ Մերուժ Հարությունյանը: Նկատի առնելով այդ առթիվ ստացված առաջարկությունների առատությունն ու տեսակետների բազմազանությունը, համագումարը որոշեց հանձնարարել նորընտիր վարչությանը՝ մի անգամ եւս խմբագրել եւ ընդունել ընդլայնված նիստում:

Մտքերի փոխանակությանը մասնակցեցին Վլադիմիր Մուրադյանը, Արմեն Հովհաննիսյանը, Ռուբեն Սիմոնյանը, Գառնիկ Անանյանը, բազմաթիվ ուրիշներ: Ընդհանրապես համագումարն անցավ աշխույժ եւ անկաշկանդ մթնոլորտում, վեր հանվեցին հայ լրագրության առջեւ այս պահին ծառացած ցավագին խնդիրներն ու հիմնահարցերը, շոշափվեցին լրագրողների ստեղծագործական ակտիվության եւ մասնագիտական պատասխանատվության բարձրացման հիմնահարցերը, մամուլի եւ հեռուստատեսության ներկայիս ծանր վիճակի պատճառները, ընթերցողական լսարանի աղետալի նվազման, հանրապետության շրջաններ մամուլի առաքման գրեթե իսպառ բացակայության, երկրի բնակչության տեղեկատվական շրջափակման, Ադրբեջանի դեմ մղվող քարոզչական պատերազմում անհաջողություն կրելու, 700-ից ավելի վետերան-լրագրողների սոցիալական անմխիթար վիճակի, լրագրության ոլորտի ֆեմինիզացիայի, հեռուստաեթերով անպարկեշտ ֆիլմերի ցուցադրման եւ բազմաթիվ [illegible] այլ երեւույթներ:

Համագումարը Հայաստանի ժուռնալիստների միության նախագահ վերընտրեց Աստղիկ Գեւորգյանին: Ընտրվեց նաեւ 13 հոգուց բաղկացած վարչության նոր կազմ:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

«Ղարաբաղով ընկանք»...

Երեկվա օրս նշանավորվեց անսպասելի «հայտնագործությամբ»: Պարզվում է, երեւանցի մանրավաճառները ոչ միայն անտարբեր չեն ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման նկատմամբ եւ ազգային ուշադրությամբ հետեւում են «Ղարաբաղում եւ նրա շուրջ» ծավալվող անցուդարձերին, այլեւ մասնակցում են նախագահի «հրահրած» բանավեճին: Ճիշտ է, նեղ շրջանակում (երկու-երկու կամ երեք-երեք), բանավոր եւ ցածրաձայն (գրեթե փսփսալով): «Երեւան» կինոթատրոնի հարեւան «դարսիկների փողոցում» ականջի ծայրով նման մի խոսակցություն լսելով, որոշեցի «հրապարակայնացնել» քննարկումը, ուստի կես-կատակ, կես-լուրջ հարցրի. «Ի՞նչ եք ասում, Ղարաբաղն արժե՞ տալ»: Զրուցակիցներս մի պահ երկմտեցին, հետո անկեղծացան. «Քուր ջան, հո չե՞նք զզվել: Ո՞վ է տեսել, էքան արյուն թափելուց հետո հողը վեցնես ու տաս թշնամուն: Էն օրը ղարաբաղցի մի կնոջ խոսեցրինք, նոր էր եկել Ստեփանակերտից: Ասում է՝ սուտ է, որ ղարաբաղցիները խուճապի մեջ են Լեւոնի ասուլիսից, ղարաբաղցին ոնց որ ժայռասուն կանգնած էր, էնպես էլ կանգնած է իր դիրքերում»: «Չե՞ք ուզո՞ւմ լավ ապրել, ասում են մեր դժբախտությունների պատճառը Ղարաբաղն է», շարունակեցի ես:

Այս անգամ խոսակցությանը խառնվեցին նաեւ մերձակա սեղանիկների տերերը, որոնց հախուռն արտահայտությունները հանգում էին հետեւյալին. «Լավ է Ղարաբաղն էլ կա, որ չլիներ, ի՞նչն էին պատճառ բռնելու: Ո՞վ ոհսկ ունի Ղարաբաղը տա, իրենց տվե՞ց են բերել»: «Պատերա՞զմ եք ուզում, ինչ է», համառեցի ես: «Պատերազմ ոչ ոք էլ չի ուզում, բայց ո՞վ ասաց, թե պատերազմի վախից մկան ծակը պիտի մտնենք», եղավ պատասխանը: «Հե՛տ-հետ խոսում եք, դուք հո չե՞ք գնալու պատերազմ, ջահելներն են գնալու», շարունակեցի «բզբզել» ես, սակայն սրան էլ առարկություն գտնվեց. «Ես չեմ գնա, տղաներս կգնան: Սարի պես երկու տղա ունեմ, երկուսն էլ կռվել են Ղարաբաղում: Պետք լինի, ես էլ կգնամ»: Մյուս զրուցակիցներս հավանություն տվին. «Էսօրվա օրով կարեւորը Ղարաբաղը պահելն ա: Մնացածին ոնց էլ լինի, կդիմանանք»:

Մանրավաճառների վճռականությունից ոգեւորված, մոռացա վճարել գնածս թխվածքաբլիթի համար, սակայն դիմացինս «զգոն էր». «Քուր ջան, բա մեջներս փողը չես տալի՞ս»: Բնականաբար, ներողություն խնդրեցի: Ի պատասխան «մեջներս» տերը ներողամտորեն ժպտաց. «Ղարաբաղով ընկանք...»:

Լ. Պ.

ԱԶԳ

Խճանկարներ

ԴԱՏ

Անսովոր դատավարություն ոչ սովորական ընտանիքի մասին

«Բոլոր երջանիկ ընտանիքներն իրար նման են, յուրաքանչյուր դժբախտ ընտանիք դժբախտ է յուրովի»: Ռուս գրողի այս արտահայտությունն անհնար էր չհիշել Երեւանի Սպանդարյան շրջանի ժողովրդական դատարանում օրերս ավարտված մի դատավարության ընթացքում: Դատական կոլեգիան ժողովրդական Տիգրան Սահակյանի նախագահությամբ (վերջինս «Ազգի» ընթերցողին ծանոթ է մեր թերթի գարնանային «ոդիսականը» եզրափակած դատավարությունից) բնակարանային սեփականության հետ կապված կրկնակի հայց էր քննարկում: Դատարանի միջամտությանն էին դիմել Վրեժ Հովսեփյան, Անահիտ Սարգսյան ամուսինները (որ մինչեւ 1995 թ.-ը բնակվում էին Իսրայելյան 37 հասցեի երկսենյականոց բնակարանում)՝ սեփականության իրավունքի վերահաստատման պահանջով: Միաժամանակ Հովսեփյանի Ծովինար, Հասմիկ եւ Թագուհի դուստրերը հակընդդեմ հայցով պահանջում էին զրկել նրանց սեփականության իրավունքից եւ վտարել բնակարանից:

19 տարեկան Ծովինարի, 17 տարեկան Թագուհու եւ ի ծնե կույր 12 տարեկան Հասմիկի հանգուցյալ մայրը՝ Մարիամ Զուլումյանը, որ ջութակահարուհի էր, հանրապետության վաստակավոր արտիստուհի եւ երկար տարիներ աշխատել էր ռադիոհեռուստատեսակոմիտեի սիմֆոնիկ նվագախմբում, մահվանից երկու տարի առաջ (10-ամյա ամուսնական համատեղ կյանքից հետո, 1985 թ.) բաժանվել էր ամուսնուց, որի հետ մինչ այդ բնակվում էր Ազատության պողոտայի մեկ սենյականոց կոոպերատիվ բնակարանում (վերջինս ստացել էր դեռեւս մինչեւ ամուսնությունը): Կրտսեր դստեր հաշմանդամությունը եւ տիկին Մարիամի վաստակը հաշվի առնելով, ռադիոհեռուստատեսակոմը նրան երկսենյականոց բնակարան էր տրամադրել Իսրայելյան 37 հասցեում, ուր ընտանիքը տեղափոխվել էր առանց Վ. Հովսեփյանի: Ազատության պողոտայի բնակարանը, ուր գրանցված էին ընտանիքի չկայացած հայրը եւ Թագուհին, հետագայում «տանտիրոջ» թեթեւ ձեռքով վաճառվել էր: Անբուժելի հիվանդությունն անկողնուն էր գամել երիտասարդ կնոջը, եւ ընտանիքի խնամքով զբաղվում էր մայրը՝ Թագուհի Զուլումյանը: Հովսեփյանը, որ ջութակահարուհու «տեսադաշտում» կրկին հայտնվել էր, երբ կինն արդեն մահամերձ էր, վերջինիս մահից շատ չանցած զոքանչին Վանաձոր էր «ուղարկել»՝ Անահիտ Սարգսյանին տուն բերելու համար: Տիկին Սարգսյանը եռանդով ձեռնամուխ էր եղել «խորթ մոր» պարտականություններին, որ անհավատալի սառնասրտությամբ իրագործում էր 7 տարի շարունակ՝ աղջիկների վկայությամբ, դժոխքի վերածելով իրենց կյանքը («Սադիստական հակումներ ուներ, չնչին պատճառով կատաղում էր եւ հանգստանում միայն բռնություն գործադրելուց հետո: Իսկ այն, ինչ անում էր կույր քրոջս հետ, համակենտրոնացման ճամբարի կամ եղեռնի սարսափներ է հիշեցնում», ասվում է Ծովինար Հովսեփյանի ՀՀ նախագահին ուղղված դիմումում): Երեխաները պարբերաբար թերսնվում էին, ծեծը, որպես կենցաղի անբաժանելի տարր, չէր շրջանցում նույնիսկ հաշմանդամ աղջկան, որի նկատմամբ խորթ մայրը, քույրերի ասելով, օղեկոլոնով եւ սպիրտով «ստերիլացման» ինչ-որ գործողություն էր իրականացնում թերեւս հետագա գլխացավանքից զերծ մնալու համար: Երեխան հաճախ ուշագնաց էր լինում ոչ միայն տանը, այլեւ, հատուկ գիշերօթիկ դպրոցի իր դասղեկի վկայությամբ, նաեւ դասարանում, շաբաթ-կիրակի օրերը դժկամությամբ էր տուն գնում: Ամուսինները իրենց որդու հետ հաճախ մեկնում էին Արտաշատ՝ երեխաներին թողնելով բախտի քմահաճույքին, ստիպում հաց վաճառել եւ ցախ կրել: Հիմնական ծանրությունն ընկնում էր Թագուհու ուսերին, քանի որ Հասմիկը կույր էր, Ծովինարն առավել անկախ, եւ աղջիկը հաճախ տնից փախչում էր ազգականների մոտ՝ մերթ Արտաշատ, մերթ Գյումրի, մերթ Վանաձոր, թալանվում հարեւանների տներում: Ընդդիմանալու փորձերը պատժվում էին ձեռքի տակ ընկած առարկաների դաժան հարվածներով (Ա. Սարգսյանին վերագրվող «հանցավոր գործողությունները» թերեւս չարժե թվարկել): Աղջիկների մեծանալու հետ ընտանիքում առկա լարվածությունն աճում էր եւ աճեց մի օր (1995 թ.), երբ 17 տարեկան Ծովինարը խորթ մորը դիմադրելու փորձ է անում, բանն ավարտվում է նրանով, որ աղջիկը մետաղյա ջրամանով «կյանքի համար ոչ վտանգավոր» հարված է ստանում գլխին: Շտապ օգնության հիվանդանոցում բուժօգնություն ստանալուց հետո նա դիմում է Սպանդարյան շրջանի ՆԳԲ, սակայն հետախուզումը համաներման շնորհիվ կարճվում է: Աղջիկները տեղափոխվում են Մ. Զուլումյանի ընկերուհու բնակարանը, ուր ապրում են երեք ամիս, իսկ վերադառնալով, տուն չեն թողնում հորը եւ խորթ մորը: Նոյեմբերին Սպանդարյան շրջանի ՆԳ անչափահասների գործերով հանձնաժողովը երեխաների եւ հարեւանների վկայությունները լսելով, աղջիկների խնամակալությունն իր վրա է վերցնում՝ արգելելով օտարել բնակարանը՝ մինչեւ երեխաների չափահաս դառնալը: Ամուսինները դիմում են դատարան՝ բնակարանը 5/1 հարաբերությամբ բաժանելու (Ծովինար Հովսեփյանից «բաժանվելու») հայցով: Ծովինարն իր հերթին հակընդդեմ հայցով պահանջում է զրկել նրանց սեփականության իրավունքից, միաժամանակ բողոքում դատախազություն՝ պահանջելով հետախուզում անցկացնել «Անահիտ Հովսեփյանի հանցավոր գործողությունների» վերաբերյալ: Ժողդատարանը բավարարում է ամուսինների հայցը՝ մերժելով Ծովինարի պահանջը եւ նրան անկյուն հատկացնում ընդհանուր բնակարանում, իսկ դատախազությունը, հանցակազմի բացակայության պատճառաբանությամբ, անհիմն է ճանաչում քրեական գործի հարուցումը: Ժողդատարանի վճիռը հետագայում բողոքարկվում եւ կասեցվում է ՀՀ Գերագույն դատարանի վճռաբեկ ատյանում, գործը վերադարձվում նոր քննության: Միաժամանակ շրջանային դատախազությանը հանձնարարվում է քրեական գործի հետաքննության հերթական փուլ սկսել, որն ընթանում է գրեթե նույն սցենարով եւ ավարտվում միեւնույն արդյունքով:

Հերթական դատավարությունը Սպանդարյան ժողդատարանում հանգամանալից էր: Հարեւանները, չհաշված Ա. Հովսեփյանի մտերմուհուն, որի ասելով, Հովսեփյան ընտանիքը սովորական անախորժություններով սովորական ընտանիք էր (ծեծ ու ջարդի մասին չէր լսել կամ չէր հիշում), ընդգծեցին ընտանիքում առկա անսովոր լարվածությունը, բնակարանից հաճախակի լսվող տեւական լացի ձայները, երեխաների նյութական եւ հոգեբանական ծանր կացությունը, թերսնման հետեւանքով ուշագնացության դեպքերը: Այս ամենը տիկին Սարգսյանը հակադարձում էր «անխոցելի» տրամաբանությամբ. «Ես հոգեկան հիվա՞նդ եմ, որ առանց պատճառի երեխա ծեծեմ: Եթե այդքան ծեծեի, ինչքան ասում եք, այսօր կենդանի չէին լինի» (երեւի շնորհակալություն էր ակնկալում «այդքան ծեծած չլինելու» համար): Որպես երեխաների նկատմամբ ցուցաբերված հոգածության «նյութական» դրսեւորում, տիկինը վկայակոչեց, որ ամուսինը նրանց ռուսական դպրոց եւ ձեւավոր չմշկասահքի էր տանում, իսկ Ծովինարն, ավելին, երաժշտական կրթություն էր ստանում եւ «իր շնորհիվ» ընդունվել էր կոնսերվատորիա: Վ. Հովսեփյանը, հարեւանների շրջանում պատշաճ աջակցություն չգտնելով, դատարան էր հրավիրել «ընտանիքի բարեկամ» մի ծեր զույգի: Վերջինս հիացած էր, որ Ա. Սարգսյանը երբեք երեխաների խնամքը ստանձնելու «քաջություն» է ունեցել եւ «սովի. ցրտի. մութի» պայմաններում չորս երեխա պահել (տիկինը մի քանի անգամ նշեց, որ ականատես է եղել, թե ինչպես Սարգսյանը «պահածո էր փակում», իսկ աղջիկը նվագում, այդ կարեւորագույն փաստը ներկայացնելով որպես ընտանեկան «իդիլիայի» անվիճելի դրսեւորում, եւ սաստիկ զարմացած էր դեպքերի «անըմբռնելի» զարգացումից: Վրեժ Հովսեփյանի «օրինակելի հայր լինելու» հանգամանքը փորձեցին հաստատել նաեւ նրա քույրը եւ եղբայրը: Վերջինիս ասելով, մասնավորապես, Հովսեփյանը «նախանձելի ընտանիք» ուներ եւ հրաշալի հայր էր, պարզապես Մարիամ Զուլումյանի Եվգենիա անունով ընկերուհու «դաստիարակության» պատճառով երեխաները շարքից դուրս են եկել (երեք ամսում լրիվ ձեւափոխվել են)»:

Ուշագրավ էր «Կենտրոն» քաղաքապետարանի իրավաբանական բաժնի պետ, որդեգրման, խնամակալության եւ հոգաբարձության հանձնաժողովի նախագահ Արուսյակ Լազարյանի վկայությունը, որը, երեխաների խնամակալությունը ստանձնելու մասին հանձնաժողովի որոշումը հիմնավորելով նրանց համար ստեղծված կյանքի անտանելի պայմաններով, ներկայացրեց քաղաքապետարանի դիրքորոշումը նաեւ բնակարանային վեճի առնչությամբ, անօրինական համարելով 1994 թ. հունվարի 14-ի՝ խնդրո առարկա բնակարանի սեփականաշնորհման որոշումը: Թեպետ այդ պահին բնակարանում գրանցված միակ չափահաս անձը Հովսեփյանն էր, սակայն գրանցումը տեղի էր ունեցել օրենքի խախտումով՝ ամուսնության վկայականի կրկնօրինակի հիման վրա եւ ամուսնալուծության փաստի բացահայտ անտեսմամբ (ավելի ուշ, նույնպես ապօրինաբար, բնակարանում գրանցվել էր նաեւ Անահիտ Սարգսյանը):

Դատական վիճաբանությունների փուլը յուրօրինակ անցկացրեց Վ. Հովսեփյանի դատապաշտպան Սեդա Սաֆարյանը, որն ամբողջ դատավարության ընթացքում մասնագիտական պարտականությունը գերազանցող կրքոտությամբ պաշտպանում էր Հովսեփյանին, վերջինիս ուղղված մեղադրանքները դիտելով իբրեւ անձնական վիրավորանք: Եզրակացությունը կառուցելով բացառապես ենթադրությունների եւ հոգեբանական «էսսեների» վրա, պաշտպանը հայտարարեց. «Գիտեմ, ով ինչ դեր ունի այս ընտանիքի կործանման գործում. տարբեր մարդիկ, տարբեր կազմակերպություններ հաշտեցնելու փոխարեն խորհուրդներ են տվել: Վատ է հնչում, բայց աղջիկները հորը հացի հետ են փոխում: Բնակարանը պետք է կիսել բոլոր հայցվորների միջեւ, միասին թող ապրեն»:

Աղջիկների փաստաբան Բենիամին Մինասյանն, ընդհակառակը, փաստաթղթորեն հիմնավորեց Հովսեփյանի հայցի սնանկությունը: Նա մասնավորապես նշեց, որ Անահիտ Սարգսյանը եւ Վրեժ Հովսեփյանն արդեն իսկ սեփականատեր են. առաջինը մեկ սենյականոց բնակարան ունի Արտաշատում (որը գրանցված է ուրիշի անունով), երկրորդը՝ երեք սենյականոց տուն եւ տնամերձ Պտղնիում: Պրն Մինասյանը դատարանի ուշադրությունը հրավիրեց այն փաստի վրա, որ Հովսեփյանը, երեխաների շահերին հակառակ, վաճառելով մեկ սենյականոց բնակարանը, չի հոգացել անգամ կրտսեր դստեր տեսողության վերականգնման համար անհրաժեշտ ծախսերը (լենինգրադցի մասնագետները հնարավոր էին համարել տեսողության մասնակի վերականգնումը)՝ աղջկա բուժումը թողնելով կես ճանապարհին: (ՀՕՍ-ը, որ վերջին տարվա ընթացքում հովանավորության տակ է առել աղջիկներին, մտադիր է Հասմիկին Միացյալ Նահանգներ ուղարկել վիրահատության):

Եվ, մինչ Վ. Հովսեփյանն «ամեն ձեւով զիջելու» եւ աղջիկների հետ նույն հարկի տակ ապրելու պատրաստակամություն հայտնեց, իսկ Ա. Սարգսյանն ափսոսաց կյանքի լավագույն տարիներն աղջիկների վրա «վատնելու» համար, երեխաները կտրականապես մերժեցին «փոխզիջումը»: Դատախազ Ն. Բաղդասարյանի եզրակացությունը հստակ էր՝ մերժել ամուսինների հայցը եւ ընդհակառակը, բավարարել երեխաներինը: Նույնքան հստակ էր դատարանի վճիռը՝ մերժել բնակարանային սեփականության բաժանումը եւ բավարարելով հակընդդեմ հայցը, Վ. Հովսեփյանին եւ Ա. Սարգսյանին վտարել Իսրայելյան 37 հասցեից:

ՄԱՐԹԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ինչքան էլ որ մեր թերթի համար ծանր եւ աշխատակիցների համար ավելի աշխատատար լինի, խմբագրությունը որոշել է այսուհետ առավել ուշադրություն սեւեռել ընտանիքի պրոբլեմի վրա, նյութերը վերցնելով ոչ միայն դատարանների դահլիճներից, ինչպես ստորեւ տպվող հոդվածի դեպքում: Քանզի տնտեսական նոր հարաբերությունները, սեփականաշնորհման նոր ձեւերը եւ հասարակության սոցիալական վիճակը սպառնում են հասարակական կարծիքի աչալրջության բացակայության դեպքում ծանր հարված հասցնել մեր ավանդաբար կայուն եւ պինդ ընտանեկան կառույցին՝ ազգի եւ պետության համար անբաղձալի հետեւանքներով:

ՇԻՐԱԿ

Կառնուտի ձկնաշխարհը՝ աղետի առջեւ

Վերջին օրերին Շիրակում, ավելի քան քսան միլիոն խորանարդ մետր ջրատարողությամբ Կառնուտի ջրամբարի շուրջ լուրջ կրքեր են բորբոքվել: Պատճառը շինարարների կողմից լճի ջրերի արագ դատարկումն է, որը ժամանակին միջոցներ ձեռք չառնելու հետեւանքով ուղեկցվում է նրա կենդանական աշխարհի նույնքան արագ ոչնչացմամբ: Ինչպես պարզվեց, ջրամբարը լրիվ դատարկելու անհրաժեշտություն է առաջացել Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ այստեղ նորոգման որոշ աշխատանքներ կատարելու համար: Սակայն հարցի լուծման այս տարբերակի դեպքում պետք է լրացուցիչ տեղյակ պահեին բնապահպան մարմիններին եւ համապատասխան գործողությունները համաձայնեցվեին նրանց հետ, որպեսզի նախապես կազմակերպվեր ձկնապաշարների ըստ հնարավորին տեղափոխում այլ ջրամբարներ: Դա չի արվել, եւ այդ պատճառով իսպառ ոչնչացման վտանգ է ստեղծվել դժվար վերականգնելի այդ պաշարների համար, որոնք ոմանց հաշվարկներով հասնում են 100–150 տոննայի:

Որոշ ուշացումով տեղյակ դառնալով ստեղծված իրավիճակին, Շիրակի մարզպետարանի բնության պահպանության բաժնի եւ ՀՀ բնապահպանության նախարարության կենդանիների պահպանության վարչության մասնագետները վճռական միջոցներ են ձեռնարկել աղետը կանխելու, լճի կենդանական աշխարհը գոնե մասամբ կորստից փրկելու համար: Այդ նպատակով այստեղ է գտնվում նախարարության հիշյալ վարչության պետ Նորայր Փահլեւանյանը: Ձեռք բերված համաձայնությամբ կարճ ժամանակով կանգնեցված է մնացած ջրի բացթողումը, արդեն շուրջ մեկ շաբաթ ինտենսիվ ընթանում են ձկնափրկարարական աշխատանքները, որոնք ավարտվելու են այսօր, եւ ջուրը նորից բաց կթողնվի:

Լճի տարածքից կորզվող ձուկը, ինչպես ասացին մարզպետարանի բնապահպանության բաժնում, համապատասխան ջրատարողություններով տեղափոխվում է Ազատանի լիճ եւ Վարդաքարի ջրամբար՝ հետագայում վերադարձնելու մտադրությամբ:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Շենգավիթի շրջանի ջեռուցման լուրերը չափազանցված են

Ձմեռը մոտենում է, եւ մեր համաքաղաքացիների մտահոգություններին ավելանում է «տաք ձմռանը» նախապատրաստվելու խնդիրը: Չջեռուցվող շրջանների բնակիչները հնարավորության սահմաններում վառելիքի պաշար են կուտակում, իսկ ջեռուցվող շրջանների բնակիչները գլուխ են կոտրում վճարումների՝ ծախսերի համար անլուծելի հարցը կարգավորելու ուղիներ գտնելու նպատակով:

Ջեռուցման սակագինը հանրապետության տարածքում, ինչպես հայտնի է, սահմանված է 900 դրամ՝ յուրաքանչյուր քառակուսի մետրի համար: Այդ առնչությամբ անհանգստություն է տիրում մայրաքաղաքի նախկին Շենգավիթի շրջանի բնակչության շրջանում: Լուրերի համաձայն, 1997-98 թթ. ձմռանը շրջանը չի նախատեսվում ջեռուցել, քանի որ բնակիչներն, իբր, բողոքել են սահմանված սակագնից՝ դրանով իսկ զրկվելով «տաք ձմեռ» վայելելու հնարավորությունից: Լինելով շրջանի համատիրություններից մեկում, պարզեցինք, որ լուրերը չափազանցված են. ճիշտ է, նախորդ տարվա համար գանձվելիք 18 մլն դրամի փոխարեն վճարվել է ընդամենը 5 մլն դրամ (ջեռուցման պարտքի 37 տոկոսը), սակայն շրջանն այս տարի էլ կջեռուցվի: Ամենակարիքավոր ընտանիքների համար ինչպես Շենգավիթի, այնպես էլ այլ համայնքներում, որոշակի զիջումներ են նախատեսված. նրանց պարտքերի մի մասը կմարեն համատիրությունները: Հիշեցնենք, որ կիրառվում են նաեւ զեղչեր: Պատերազմի I, II կարգի հաշմանդամները, զոհվածների ընտանիքները եւ մի շարք այլ կատեգորիաների պատկանող խմբեր ջեռուցման վարձավճարը վճարում են 50 տոկոսով, իսկ նրանք, ովքեր զրկվել են այդ իրավունքից, կստանան դրամական փոխհատուցումներ: Այլ հարց է, թե այդ փոխհատուցումները որքանով բավարար են պետական պարտքը մուծելու համար...

ՆՈՐԱ ՄԱՅԻԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հին ու նոր խնդիրներ Թուրքիայում

Խորանում է քաղաքական համակարգի ճգնաժամը

Հոկտեմբերի 29-ին լրացավ Թուրքիայում հանրապետական կարգերի հռչակման 74-րդ տարին: Տարելիցի առթիվ կազմակերպվեցին շքեղ հանդիսություններ ողջ երկրում, Թուրքիայի դեսպանատներում եւ «Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետությունում»: Քանի դեռ շարունակվում էին հանդիսությունները, վրա հասավ նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի ծննդյան օրը, եւ նա նույնպես դարձավ 74 տարեկան: Դեմիրելին հետեւեց վարչապետ Մեսութ Յըլմազը, նոյեմբերի 6-ին նշելով իր 50-ամյակը:

Կարեւորը, սակայն, Դեմիրելի կամ Յըլմազի տարեդարձը չէ, ոչ էլ թուրքական հանրապետության վերոհիշյալ տարելիցը: Թեեւ Թուրքիան անցած 74 տարիների ընթացքում որոշակի հաջողություններ է ձեռք բերել գյուղատնտեսության, արդյունաբերության, արտաքին առեւտրի, նաեւ ռազմարդյունաբերության բնագավառներում: Սակայն այդ ձեռքբերումները ամենեւին չեն հանգեցրել նրա առջեւ ծառացած խնդիրների լուծմանը: Ավելին, հին խնդիրների կողքին ավելացել են նորերը, եւ իշխող կուսակցությունները բախվելով դրանց՝ կանգնել են սպառման շեմին: Երկրում ծայր աստիճան սրվել է սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը: Դա, նպաստելով իսլամական վերելքին, նախադրյալներ է ստեղծել թուրք իսլամականների քաղաքական կազմակերպության «Բարօրություն» կուսակցության իշխանության համար: Այսպիսով, հանձին իսլամականության, նոր խնդիր է առաջացել Թուրքիայում: Իսլամականների իշխանությունն իր հերթին օրակարգ է մտցրել աշխարհիկ հանրապետական կարգերի նպատակահարմարության հարցը, դա Թուրքիայում վերանայելու պահանջով:

Վարչապետի պաշտոնում Նեջմեթթին Էրբաքանին փոխարինած «Մայր հայրենիք» կուսակցության նախագահ Մեսութ Յըլմազը ընդամենը կարողացավ իսլամականության դեմ հակադրել ութամյա պարտադիր ուսուցման մասին կառավարական որոշումը, որպեսզի կրճատի կրոնական վարժարանների թիվը եւ շնորհիվ դրա, կասեցնի իսլամականների վերելքը: Դա կհաջողվի՞ Յըլմազին, դժվար է ասել: Ակնհայտ է, սակայն, որ Յըլմազի կառավարությանը չի հաջողվում նույնիսկ որոշման կիրառումը: Նա այդ հարցում լուրջ դժվարությունների է բախվում հատկապես երկրի քրդաբնակ հարավարեւելյան շրջաններում:

Ժողովրդա հանրապետական կուսակցության գլխավոր քարտուղար Ադնան Քեսքինի տվյալներով, վերջին հինգ տարիներին Թուրքիայի հարավ-արեւելյան շրջաններում դատարկվել է 2498 բնակավայր: Հիվանդանոցներում չկան բժիշկներ եւ բուժքույրեր, ուսուցիչների բացակայության պատճառով դպրոցները մեծ մասամբ չեն գործում: Անկում են ապրում գյուղատնտեսությունն ու անասնապահությունը: «Վերոհիշյալ շրջաններում մարդիկ, ինչպես ասում է Քեսքինը, ենթարկվում են համատարած ճնշման: Պետական իշխանության մարմինները շարունակում են նրանց դիտել որպես պոտենցիալ հանցագործի»: Ըստ Քեսքինի, Թուրքիայի հարավ-արեւելքում 4 հազար դպրոց փակ է, հակառակ դրան թափուր է ուսուցչի 11 հազար հաստիք:

Վերոհիշյալ տվյալները միանգամայն կասկածի տակ են դնում ութամյա պարտադիր ուսուցման ծրագրի իրագործումը Թուրքիայում: Առավել քան կասկածելի է այդ ծրագրի, որպես իսլամական վերելքի կասեցման միջոց, օգտագործման արդյունավետությունը: Ուրեմն իսլամականությունն առաջիկայում նույնպես շարունակելու է զբաղեցնել Թուրքիայի օրակարգը: Ինչ վերաբերում է «պետական իշխանություն-մաֆիա-հարստություն» հանգույցին, ապա Մեջլիսը նոյեմբերի 19-ի նիստում քննարկեց պատգամավորների անձեռնմխելիության սահմանափակման մասին օրենքի նախագիծը, բայց ապարդյուն: Եթե անգամ քննարկումներն ընթանային Յըլմազի կառավարության ցանկալի հունով եւ նախագիծը օրենքի ուժ ստանար, հազիվ թե օրենքի ընդունումով հնարավոր լինի շոշափելի արդյունքի հասնել հանգույցի հարցում, քանի որ օրենքի գործադրման իրավասությունը պետական մարմիններին է պատկանում, իսկ մաֆիան այդ մարմիններում, թուրքական մամուլների տվյալներով, խոր արմատներ է գցել: Սպասել, որ կառավարությանը հաջողվի մեկուսացնել մաֆիային, իրատեսական չէ: Սակայն միանգամայն հավանական է, որ հին ու նոր խնդիրները փակուղու առջեւ կանգնեցնեն Յըլմազի կառավարությանը եւ նա արժանանա նախորդների ճակատագրին:

Վերջին շրջանում Թուրքիայի քաղաքական շրջանակները հաճախ են խոսում, թե Մեջլիսը անգործության է մատնվել եւ հետզհետե սպառվում են Յըլմազի կառավարության գործունեության հնարավորությունները: Նման իրավիճակում, բնականաբար, կատաղի բնույթ է ձեռք բերում միջկուսակցական պայքարն ու երկրում շիկանում է քաղաքական մթնոլորտը: Դեմիրելը հանդես գալով Թուրքիայում նախագահական համակարգի անցման հայտարարություններով, էլ ավելի է շիկացնում դա: Դրանց շուրջ ծավալվող բուռն քննարկումները գալիս են թուլացնելու խորհրդարանական համակարգը: Դա բացասական ազդեցություն է ունենում այդ համակարգի ծնունդը հանդիսացող Յըլմազի կառավարության ժողովրդականության վրա:

Պրոֆեսոր Էմրե Քոնգարը, վերլուծելով Թուրքիայի ներկա կացությունը, ուշագրավ հետեւություն է անում: Նա ասում է. «Կառավարության փոփոխությունը երկրում հուսադրող էր: Հույսերը, սակայն, սին դուրս եկան: Ժողովուրդը «գների աննախադեպ աճի ու նոր ճնշումների» արդյունքում համոզվեց, որ ոչինչ չի փոխվել: Օրենքը, իրավունքն ու տնտեսությունը ծառայում են հանցագործ խմբավորումներին, իսկ քաղաքականությունը՝ կուսակցական առաջնորդներին: Վերջիններս երկրի առջեւ ծառացած կենսական խնդիրներին լուծում առաջարկելու փոխարեն, սեփական հարցերն են առաջ մղում, ներկայացնելով դրանք ժողովրդին որպես Թուրքիայի գերխնդիր: Այս պայմաններում Դեմիրելին այլ ելք չի մնում, քան բարձրացնել համակարգերի խնդիրը»: Այնուհետեւ Քոնգարն ավելացնում է. «Քանի դեռ երկրում տեր ու տնօրինություն են անում հանցագործ խմբավորումները եւ քաղաքացիների ճակատագիրը որոշում են մաֆիայի կնքահայրերի հետ գործակցող պետական այրերը, ես անհրաժեշտ եմ համարում իշխող կարգերի շուրջ ծավալվող քննարկումները: Բայց եւ այնպես դեմ եմ նախագահական համակարգին: Դա ժողովրդավարական ոչ մի երկրում, այդ թվում նաեւ Միացյալ Նահանգներում «արդյունավետ» չի գործում: Թուրքիայում առավել եւս չի գործի»:

Հեղինակն առաջարկում է բարելավել խորհրդարանական համակարգը: Հակառակ նրան հրապարակախոս Բեքիր Ջոշքունը, անդրադառնալով նույն հարցին, ասում է. «Ազգային անվտանգության խորհուրդը, որտեղ զինվորական իշխանության ներկայացուցիչները գերակա դեր ունեն քաղաքացիականների նկատմամբ, խորհրդարանի դեր է կատարում Թուրքիայում: Այնպիսի կենսական հարցեր, ինչպիսիք են կրթությունը, երկրի անվտանգությունը, ահաբեկչությունը, իսլամականության սպառնալիքն ու արտաքին քաղաքականությունը, նախ Ազգային անվտանգության խորհրդում են քննարկվում, որտեղ էլ ընդունվում են համապատասխան որոշումներ: Ինչ տարբերություն, թե ով կգա իշխանության»:

«Ազգը» ժամանակին բազմիցս անդրադարձել է թե Թուրքիայի առջեւ ծառացած խնդիրներին եւ թե Ազգային անվտանգության խորհրդի գործունեությանն ու զինվորականների գերակա դերին: Ինչ խոսք, վերոհիշյալ խնդիրները խիստ կաշկանդում են թուրքական կառավարությանը, բախվելով դրանց՝ հիրավի սպառվում են նրա գործունեության հնարավորությունները: Երկրում անգործության է մատնվում նաեւ Մեջլիսը: Այս առումով պատահական չեն Թուրքիայում խորհրդարանական համակարգից նախագահական համակարգին անցնելու Դեմիրելի մտահղացումները: Պատահական չեն այդ մտահղացումների շուրջ ծավալվող քննարկումները: Բայց եւ այնպես Մեջլիսի անգործության եւ կառավարության գործունեության անարդյունավետությունը չի կարելի պայմանավորել ոչ պատգամավորների կամեցողությամբ, ոչ էլ վարչապետ Յըլմազի ընդունակություններով: Դրա պատճառները անհամեմատ խորն են, իսկ դրանց հիմքում քաղաքական համակարգի ճգնաժամն է ընկած: Եթե ճգնաժամը որեւէ երկրում ներառում է ողջ քաղաքական համակարգը, ապա այդ դեպքում խորհրդարանական համակարգի փոխարինումը նախագահականով, հազիվ թե արդյունքի հանգեցնի: Ինչ վերաբերում է նախագահական համակարգի շուրջ ծավալվող քննարկումներին, ապա դրանք ընդամենը այդ ճգնաժամի վկայությունն են դառնում նախագահական բարձրագույն ատյանի կողմից, հանձին Դեմիրելի:

[illegible]

ՄԱԿ-Ի ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հատուկ հանձնաժողովի լրիվ կազմը վերադառնալու է Իրաք

ԺՆԵՎ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամները պաշտպանել են Ռուսաստանի նախաձեռնությունը Իրաքի վերաբերյալ: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդել է, որ այս գիշեր Ժնեւում ընդունված համատեղ հայտարարության մեջ ասվում է.

«Նոյեմբերի լույս 20-ի գիշերը Ժնեւում տեղի ունեցավ Մեծ Բրիտանիայի, Ռուսաստանի Դաշնության, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի արտգործնախարարների եւ ՉԺՀ-ի արտգործնախարարի ներկայացուցչի հանդիպում:

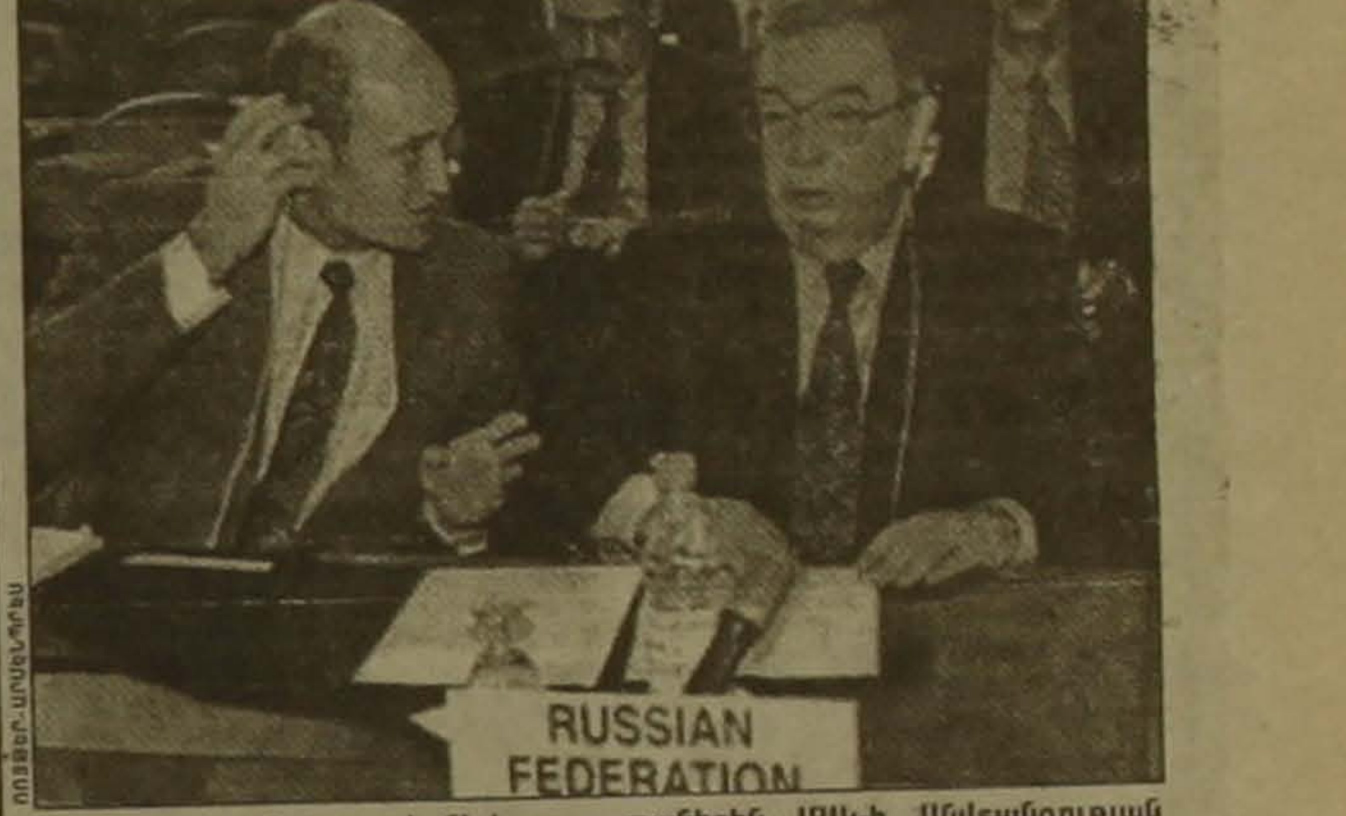

ՌՈՅԹԵՐ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հանդիպման մասնակիցները նշեցին Իրաքի կողմից ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի համապատասխան բոլոր բանաձեւերի պարտադիր ու լրիվ կատարման նպատակով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հինգ մշտական անդամների միահամուռ ջանքերի կարեւորությունը:

Նրանք ողջունեցին՝ Անվտանգության խորհրդի մնացած բոլոր մշտական անդամների հետ խորհրդակցելով, Ռուսաստանի ձեռնարկած դիվանագիտական նախաձեռնությունը, որը, ինչպես հույս ունեն հանդիպման մասնակիցները, կհանգեցնի Իրաքի ղեկավարության պարտադիր որոշմանը՝ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հատուկ հանձնաժողովի անձնակազմի լրիվ կազմով վերադառնալու մասին, որտեղ նա կշարունակի աշխատանքը Անվտանգության խորհրդի 1137 բանաձեւի հիման վրա:

Հանդիպման մասնակիցները պաշտպանեցին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բանաձեւի հիման վրա հատուկ հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունավետության ուղիները բարձրացնելու վերաբերյալ հանձնարարականների քննարկման ու մշակման նպատակով նոյեմբերի 21-ին Նյու Յորքում հանդիպում անցկացնելու ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հատուկ հանձնաժողովի մտադրությունը: Այս նստաշրջանի հանձնարարականները ներկայացվելու են ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հավանությանը»:

Հարավսլավիա-Չինաստան գաղտնի ռազմական գործարք

ՊԵԿԻՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հարավսլավիան եւ Չինաստանը գաղտնի համաձայնագիր են ստորագրել Բելգրադի կողմից միջին հեռահարության չինական բալիստիկ հրթիռներ գնելու մասին: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, համաձայնագրին համապատասխան, Չինաստանը Հարավսլավիային տրամադրելու է նաեւ «Կարմիր նետ-8» հրթիռներ, որոնք նախատեսված են տանկերի դեմ պայքարելու համար:

Պեկինի եւ Բելգրադի այդ ամենախոշոր ռազմական գործարքը, փորձագետների կարծիքով, կնքվել է Հարավսլավիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի օրերս ՉԺՀ-ում ավարտված պաշտոնական այցի ժամանակ:

Նշված բոլոր հրթիռներն արտադրում է «Նորինկո» ընկերությունը, որը մտնում է ՉԺՀ-ի ռազմարդյունաբերական խոշոր համալիրի մեջ: «Կարմիր նետ-8» հրթիռը 3000 կմ հեռահարությամբ նպատակակետեր խոցելու խորհրդային հրթիռի արդիականացված տարբերակն է:

Երեւան. Ավստրիա գնալու արտոնագիր կտա Գերմանիայի դեսպանությունը

Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպանությունը ծանուցում է, որ 1997 թվականի հոկտեմբերի 26-ից Իտալիայի Հանրապետությունը միացել է այսպես կոչված շենգենյան ընթացակարգին, իսկ 1997 թվականի դեկտեմբերի 1-ից կմիանա նաեւ Ավստրիայի Հանրապետությունը :

Մուտքի շենգենյան արտոնագրերը, որոնք վերոնշյալ ժամկետներից սկսած շնորհվում են որեւէ «շենգենյան պետության» (Բելգիա, Նիդեռլանդներ, Լյուքսեմբուրգ, Ֆրանսիա, Իսպանիա, Գերմանիա, Իտալիա եւ Ավստրիա) կողմից, արտոնում են նաեւ մուտք մնացյալ «շենգենյան պետություններ»:

Դեսպանությունը ծանուցում է նաեւ, որ Ավստրիայի Հանրապետություն մինչեւ 90 օր կարճատեւ այցելությունների համար 1997 թ. դեկտեմբերի 1-ից սկսած մուտքի արտոնագրեր կշնորհի Երեւանում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպանությունը:

Երկարատեւ կացության համար (ուսումնառություն, ընտանիքների միավորում եւ այլն) մուտքի արտոնագրերը հետայսու եւս կշնորհի Մոսկվայում Ավստրիայի Հանրապետության դեսպանությունը:

«Կեղտոտ փողերի» ներհոսք Հնդկաստանի բանկերում

Այս օրերին յուրօրինակ ճգնաժամ է սկսվել Հնդկաստանի բազմաթիվ, առաջին հերթին մանր բանկերում: Վերջիններս պարզապես տնքում են կանխիկ դրամի բեռից, որ իրենց մատուցում են սակավ հայտնի առեւտրականներն ու ձեռնարկատերերը: Նրանք բառացիորեն պարկերով են ռուփիներ բերում եւ պահանջում բանկային հաշիվներ բացել: Բանկերից շատերը ստիպված ընդհատում են ընթացիկ գործառնությունները եւ դռները փակում ստացված կանխիկ դրամը հաշվելու համար: Դրամի անսովոր մեծ ներհոսքը պայմանավորված է նրանով, որ Հնդկաստանի կառավարությունը 4 ամիս առաջ յուրատեսակ համաներում հայտարարեց «կեղտոտ փողերի» տերերին: Համաներման իմաստն այն է, որ ամեն ոք կարող է մինչեւ տարեվերջ բանկ բերել որեւէ գումար, եւ 30 տոկոսանոց եկամտահարկի վճարումից հետո նրան որեւէ հարց չի տրվի փողերի ծագման վերաբերյալ: Այդ որոշման ընդունման պահից բանկերն ստացել են 2 միլրդ դոլարին համարժեք գումար: Հնդկաստանի կառավարությունը անցյալում բազմիցս սպառնացել էր իրենց եկամուտները թաքցնողներին, բարձր գիտակցականության կոչեր արել, բայց այդ ամենն արդյունք չէր տվել: Այս անգամ իշխանությունները պարզապես առաջարկեցին որոշակի վճարի դիմաց «լվանալ» եկամուտները, եւ առաջարկությունն արդյունք տվեց: Հնդկաստանի բանկերում դրամի ներհոսքը շարունակվում է:

ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ

Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանը Գոհար Հարությունյանի հոգեզավակն է

Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանը Երեւանի տեսարժան վայրերից մեկն է։ Այստեղ շատ բան է մեկտեղվել՝ թե մեծ կոմպոզիտորի տունը, թե թանգարանը, թե համերգասրահը։ Պատահում է, որ համերգը զուգադիպում է էքսկուրսիայի հետ, որը մշտապես վարում է տուն-թանգարանի տնօրեն Գոհար Հարությունյանը։

Այդ տունն ապրում է բազմաբնույթ կյանքով։ Դրանում հսկայական է Գոհար Հարությունյանի վաստակը։ Նրան վիճակվել է լինել թանգարանի հիմնադիրը, որպես ղեկավար անցնել աշխատանքի բոլոր փուլերը՝ ճարտարապետական նախագծի հաստատումից, լավագույն շինանյութերի հայթայթումից մինչեւ Արամ Խաչատրյանի հետ կապված անվանական մասունքները ստանալու ոչ դյուրին խնդիրը։

Տախտակները դեռ ճռճռում էին ոտքերի տակ, աղմկում էին մուրճերն ու բետոնախառնիչները, իսկ Գոհար Հարությունյանն արդեն թանգարանային ցուցանյութերի հավաքման աշխատանք էր ծավալել։ Նա Մոսքաղտեղեկանքին եւ Երքաղտեղեկանքին դիմեց խնդրելով ուղարկել այն բոլոր [illegible] հրատարակությունները, որտեղ հիշատակվում է Արամ Խաչատրյանի անունը։ Այսպիսով, ապահովվեց ընթացիկ նյութը։ Իսկ հիմնական պատմական նյութը նա ստացավ անձամբ Արամ Խաչատրյանի ազգականներից, աշակերտներից, մերձավոր բարեկամներից։

Հենց սկզբից լայնորեն ծանուցվեց սփյուռքը, որտեղ կային նրա ստեղծագործությունների հիանալի կատարողներ եւ որտեղ նրա բոլոր այցելությունները ամրագրվում էին լուսանկարչական եւ կինոնկարահանման ժապավենների վրա։

Որպես Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի տնօրեն Գոհար Հարությունյանի ծավալած գործունեությունը դարձավ իր կյանքի գլխավոր գործը։ Լինելով Արամ Խաչատրյանի տաղանդի մեծ երկրպագու, անձամբ ծանոթ լինելով նրա հետ, նվիրված լինելով հայկական երաժշտությանը եւ հայ երաժիշտներին, Գոհար Հարությունյանը մշտապես փնտրում էր ակտիվ, ստեղծարար, դժվարին աշխատանք։

40-ական թթ. վերջերին Գոհար Հարությունյանն ավարտեց Երեւանի կոնսերվատորիայի դիրիժորական բաժինը, որտեղ սովորում էր Կոնստանտին Սարաջեւի դասարանում։

26 տարի շարունակ, 1952-1978 թթ., նա Ռոմանոս Մելիքյանի անվան երաժշտական ուսումնարանի տնօրենն էր, ուսումնարանի սիմֆոնիկ նվագախմբի կազմակերպիչն ու ղեկավարը եղել է քաղաքային եւ հանրապետական երաժշտական օլիմպիադաների նախաձեռնող։

Նրա գործունեությունը մշտապես ընդգրկում էր միանգամից մի քանի գործնական ոլորտ՝ մանկավարժական, վարչական եւ կատարողական։ Իսկ ուժեղ եւ միաժամանակ մարդամոտ բնավորությունը օգնում էր հաստատել բազում բարեկամական եւ գործնական կապեր։ Ղեկավարի այդ անփոխարինելի հատկանիշները նրան հատկապես պետք եկան Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի տնօրենի պաշտոնում։

Գոհար Հարությունյանի առանձնահատուկ հպարտությունն է կազմում Արամ Խաչատրյանի անվան հետ կապված վավերագրական նյութերի հավաքածուն, որն ԱՄՆ-ից ուղարկել է հայտնի հասարակական գործիչ եւ լրագրող Լեւոն Քեշիշյանը։ Իսկ որոշ ժամանակ անց Գոհար Հարությունյանը Նյու Յորքից վերադառնալով՝ ինքը բերեց մյուս մասը։ Հավաքածուն պարունակում է Ամերիկայում եւ ամբողջ աշխարհում Արամ Խաչատրյանի հաղթական հյուրախաղերի արժեքավոր վկայություններ, նրա ինքնագրերը, նոտաները, կոմպոզիտորի կյանքի հետ կապված իրեր...

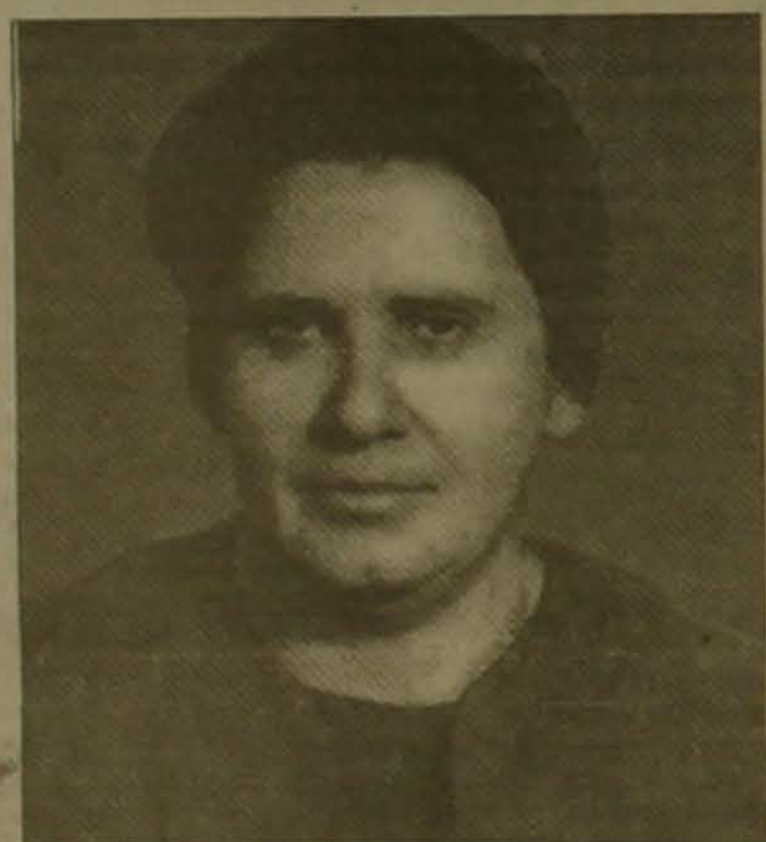

Կանադայի բնակիչ, լազերային սկավառակների հայտնի հավաքող Հարմիկ Գրիգորյանի հետ Գոհար Հարությունյանը հանդիպեց 1990 թ., երբ նա Երեւան էր ժամանել հատկապես իր հավաքածուն արժանավոր որեւէ մեկին հանձնելու նպատակով։ Հարմիկ Գրիգորյանը իրոք երջանիկ էր, քանի որ հավաքածուն հայտնվեց այդքան հուսալի ձեռքերում եւ հայերի համար այդքան սրբազան վայրում։ Հավաքածուն բաղկացած է 1655 սկավառակից։ Այն պարունակում է թե Արամ Խաչատրյանի երաժշտությունը աշխարհի բոլոր նշանավոր երաժիշտների կատարմամբ եւ թե դասական երաժշտության հրաշալի այլ նմուշներ։ Եվ այսօր գերազանց կահավորված աշխատասենյակում, «Ֆիլիպս» եւ «Յամահա» ֆիրմաների սարքավորումներով ամեն ոք կարող է ունկնդրել իր ուզած ստեղծագործությունը։

Այսօր թանգարանի ֆոնդը կազմված է 26 հազար ցուցանյութից։ Այստեղ հատուկ տեղ են գրավում Արամ Խաչատրյանի նամակները։ Հայտնի է, թե ինչպես էր նա սիրում նամակ գրել, երբեմն գրիչը ձեռքին խորասուզվում էր լուռ եւ տխուր խոհերի մեջ... Նա նամակներ էր գրում իր աշակերտներին, կատարողներին, երաժշտագետներին, բարեկամներին, արտասահմանի հայրենակիցներին։ Այդ նամակները թանգարանին են նվիրել նրանք, ում համար դրանք շատ թանկ էին։ Թանգարանին 28 նամակ է նվիրել Ֆրանսիայի բնակիչ, հայտնի հասարակական գործիչ Աղասի Դարբինյանը, իր նամակներն է հանձնել արգենտինահայ հայտնի դաշնակահուհի Անթառամ Սահարունյանը։ Այսօր թանգարանում են գտնվում Արամ Խաչատրյանի գրեթե բոլոր նամակների բնօրինակները կամ պատճենները։ Գոհար Հարությունյանի խմբագրությամբ ռուսերեն եւ հայերեն արդեն հրատարակվել է նամակների երկու հատոր։

Սովորաբար թանգարաններն ապրում են հուշերով։ Այս թանգարանը եզակի է։ Այնտեղ եռում է այսօրվա կյանքը։ Եվ անցյալի ու ներկայի այդ միախառնման շնորհիվ իրացվում է Խաչատրյանի ստեղծագործության էությունը, որն ուղղված է բոլոր սերունդներին, համայն աշխարհին։

Տուն-թանգարանի դռները մշտապես բաց են մշակույթի, գիտության եւ արվեստի այլազան միջոցառումների համար։ Այստեղ անցկացվում են ամենատարբեր կազմակերպությունների սեմինարներ ու խորհրդաժողովներ։ Գիտությունների ակադեմիայից մինչեւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ներկայացուցչություն, այստեղ փաստորեն «գրանցված են» Արամ Խաչատրյանի անվան լարային քառյակը, Հայկական երաժշտական ասամբլեան, որի գործունեությանը եռանդագին մասնակցում է Գոհար Հարությունյանը, այստեղ կա գիտական աշխատասենյակ, որտեղ տպվում են լավագույն վարպետների ժողովրդական գործիքներ, եւ այդ աշխատասենյակի վարիչն է Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր, հայտնի վարպետ-ջութակագործ Մարտին Երիցյանը։

Ընթերցողը երեւի կհարցնի, թե որեւէ ձեւով գնահատվա՞ծ է արդյոք տուն-թանգարանի տնօրենի այդ մեծ եւ անձնուրաց գործունեությունը։ Քեմբրիջի համալսարանում 1685 թ. հիմնված «Համաշխարհային մատենագրական գիտական կենտրոն» անգլիական թագավորական ընկերակցությունը 20-րդ դարի մեծ կոմպոզիտորի տուն-թանգարանի ստեղծման համար Գոհար Հարությունյանի կենսագրությունը ներառել է իր «Միլիոն կենսագրություն» հրատարակության մեջ։ Գոհար Հարությունյանն ստացել է դիպլոմ եւ ոսկե մեդալ։

Բայց Գոհար Հարությունյանի ամենամեծ պարգեւը այդ եզակի օջախի ամենօրյա եռքն է, որում չեն լռում երաժշտության հնչյունները, որտեղ երիտասարդ տաղանդներն ստանում են առաջին մկրտությունը, իսկ հայտնի հեղինակություններն իրենց համար պատիվ են համարում համերգով հանդես գալը, որտեղ չեն դադարում հանդիպումները եւ որտեղ մեր խառնակ օրերի միջով թափանցում, բաբախում է կյանքի համառ եւ անդուլ երակազարկը։

ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՈՍԻԿՅԱՆ

ՀԻՇՈՂՈՒԹՅԱՆ ՏՈՒՐՔ

Գավառի շնորհալի զավակները Ազգային գրադարանի ցուցահանդեսում

«Ինչպես աստղերը զարդարում են երկինքը, այնպես մեծ մարդիկ զարդարում են իրենց հայրենիքը եւ աշխարհը։ Մեծ մարդկանց սրտերը աշխարհի աստղերն են»։ Գերմանացի մեծ բանաստեղծ Հայնրիխ Հայնեի այս միտքը հիշեցի, երբ օրերս Հայաստանի ազգային գրադարանի ցուցասրահում դիտեցի Գավառում ծնված անվանի մարդկանց ստեղծագործություններին ու աշխատություններին եւ նրանց մասին գրականությանը նվիրված ընդարձակ ցուցահանդեսը։

Գավառի շուրջ հարյուր յոթանասուն տարվա պատմությունը ներկայացնող գրքերից են Մեսրոպ Սմբատյանցի «Տեղեկագիր Գեղարքունիք ծովազարդ գավառի» (Վաղարշապատ, 1896 թ.) գիրքը, «Ազգագրական հանդեսը» (1906, 1908), վիմագրությանն ու ազգագրությանը նվիրված ժողովածուները, Հր. Աճառյանի, Ս. Խանզադյանի, Զ. Բալայանի հուշերն ու ուղեգրությունները։

Անվանի գործիչների առաջատարը Սոցիալիստական աշխատանքի կրկնակի հերոս, Լենինյան մրցանակների կրկնակի եւ պետական մրցանակների քառակի դափնեկիր Սամվել Քոչարյանցն է։ Ծնունդով գավառցի են նաեւ Սովետական Միության հերոս Գեղեոն Միքայելյանը, Իտալիայի ազատագրության համար մարտնչած ու հերոսաբար զոհված Գեւորգ Քոլոզյանն ու Մկրտիչ Դաշտոյանը։

Գեղարվեստական գրականության բաժնի նյութերը ձեւավորված են Աշուղ Սազայու, արձակագիր Մարգար Ավետիսյանի, դերասան եւ բանաստեղծ Պահարեի (Հայկ Պետրոսյան), դրամատուրգ Արտաշես Բաբայանի, բանաստեղծ, լրագրող եւ թարգմանիչ Լեւոն Բլբուլյանի երկերով։ Դրանց շարունակությունն են կազմում գրականագետներ Անուշավան Մակարյանի, Վաչե Նալբանդյանի, Ազատ Եղիազարյանի, Լեւոն Բաշիկյանի աշխատությունները։ Գրքերի ձեւավորման գործում մեծ է նկարիչ-ձեւավորողների վաստակը։ Այդ բաժնում են Ջանիկ Գասպարյանի եւ Ֆրեդ Աֆրիկյանի ձեւավորած գրքերը։ Վերջինս իր «Աֆորիզմներ» գրքից հինգ օրինակ նվիրեց Ազգային գրադարանին։

Ներկայացված են նաեւ ֆիզիկոս Վռամ Դովլաթյանի, կինոռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանի, հուշագետ Խաչիկ Միրիմանյանի, բժիշկ Վահան Արծրունու, կենսաբան Հրաչյա Բունիաթյանի, Հրանտ Բաշիկյանի, մանկավարժ Արշավիր Շավարշյանի, փիլիսոփա Հրանտ Հակոբյանի եւ այլոց երկերը։

Ցուցահանդեսի բացմանը ներկայացված գործիչների մասին խոսք ասացին Գավառի համալսարանի ռեկտոր, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Հրանտ Հակոբյանը, դերասանուհի Բյուրեղ Մնեյանը, կինոռեժիսոր Աշոտ Հարությունյանը, գրադարանի տնօրեն Գեւորգ Տեր-Վարդանյանը եւ ուրիշներ։ Մասնակիցների համար ելույթ ունեցավ Մարտունի քաղաքի «Մեղեդի» համույթը։

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԱՄԲԻՈՆ

Առաջին անգամ չէ, որ մեր օրաթերթում «Ուսանողի ամբիոն» խորագրի ներքո տպագրում ենք ԵՊՀ-ի ժուռնալիստիկայի ամբիոնի այն շրջանավարտ ուսանողուհու նյութերը, որի ավարտական աշխատանքը կրում է «Ազգ» օրաթերթի մշակութային էջ անվանումը։ Սակայն դա բնավ չի նշանակում, որ հիշյալ խորագիրը որեւէ մեկի մենաշնորհն է։ Սույն մշակութային էջում կարող են տեղ գտնել բոլոր սկսնակ շնորհալի լրագրողների անդրանիկ հրապարակումները։

Արվեստը կենսական էներգիայի փոխանցման միջոց է

Արվեստի, մշակույթի հարցերը զուրգուրելու եւ արծարծելու համար էր կազմակերպված զրույցը բանաստեղծ Ռազմիկ Դավոյանի հետ, որը տեղի ունեցավ արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերությունում։

– Նյութական ավերածությունների, հոգեւոր արժեքների քայքայման ծանր պայմաններում պարզվում է, որ ազգը կարիք ունի մշակույթի, եւ երբ այդ մասին բարձրաձայն չի աղաղակվում, ապա գոնե ասվում է ապագայի համար, այսպես սկսեց իր զրույցը բանաստեղծը։ Ցավով անդրադառնալով մեր այսօրվա մշակույթի հիմնականում անմխիթար եւ իշխանությունների կողմից անտարբերության մատնված նրա վիճակին, արծարծելով արդի մշակույթի հետ կապված որոշ հարցեր, բանաստեղծը ներկաներին մատուցեց չափազանց ուշագրավ եւ հետաքրքրաշարժ մի նյութ, կապված իր ստեղծագործության հետ։

1994 թ. Համահայկական կրթական մշակութային միության կազմակերպությամբ Դավոյանը Նյու Յորքի համալսարանում Նարեկացի է կարդում, փորձում է արվեստին տալ փորձառական իմաստով որոշ ձեւակերպում եւ տեսնել, թե դա ինչպես կընդունվի միջազգային գիտական մտքի կողմից։ Բանաստեղծը բացատրում է, որ առասպելաբանություն ասվածը Նարեկացու ստեղծագործության մեջ եղած կենսական էներգիան է, որն անխամրելի է, անսպառելի։ Այդ էներգիան անցնում է այն մարդկանց, որոնք պատրաստ են դա ընդունել։ Արվեստը կենսական էներգիայի փոխանցման միջոց է։ Այս թեզն արժանանում է հատուկ ուշադրության, որից հետո իրեն առաջարկված մի շարք հարցերի պատասխանը տալու համար Դավոյանը շարադրում է «Կենսական էներգիայի ուսմունքը» աշխատությունը։ Գիրքը բազում փորձությունների, արկածախնդրությունների միջից անցնելով, այսօր պատրաստվում է ռուսերեն հրատարակության։

Վերջում բանաստեղծը ցավով նշեց, որ արվեստն այսօր մարդկանց որոշ խմբի համար առօրեական վայելք է դիտվում, որը կարող են կա՛մ վայելել, կա՛մ ոչ։ Եվ ասաց, որ իշխանություններին պետք է զգուշացվի առավել քան ուշադրություն դարձնել մեր արվեստին եւ մշակույթին, որը մեր կյանքի եւ գոյության իսկական սնունդն է։

ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի բաժին,
V կուրս

ԱՄՆ-ում բացվել է ավանգարդ արվեստի հայ նկարիչների ցուցահանդես

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հայ ժամանակակից կերպարվեստի ցուցահանդես է բացվել Լոս Անջելեսում։ Սրահը միշտ լեփլեցուն է լինում, ինչը վկայում է հանդիսատեսների մեծ հետաքրքրության մասին։ «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանը տեղեկացնում է, որ ցուցահանդեսում ներկայացված են ինչպես մեծ համբավ վայելող նկարիչների՝ Սարգիս Համալբաշյանի, Արարատ Սարգսյանի, Սամվել եւ Մանվել Բաղդասարյանների, այնպես էլ երիտասարդ արվեստագետներ Արթուր Սարգսյանի, Կարինե Միրզոյանի, Գայանե Ավետիսյանի, Մարտին Պետրոսյանի եւ այլոց ստեղծագործությունները։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Միշել Պլատինի. «Հենց սկսվում է խաղը, մոռանում եմ ամեն ինչ»

Մեր թերթի նախորդ համարում տպագրելով 1998-ին Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության նախապատրաստական աշխատանքների մասին նյութը, այսօր ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում նույն LABEL FRANCE-ի հարցազրույցը առաջնության ֆրանսիական կազմկոմիտեի համանախագահ, հանրահայտ Միշել Պլատինիի հետ։

FRANCE 98

– Ինչպե՞ս էիք զգում բարոյապես ու ֆիզիկապես Գավաթի խաղերից առաջ։

– Չնայած նման բնույթի իրադարձություններին անխուսափելիորեն ուղեկցող լարվածությանը՝ ամեն ինչ լավ է։

– Ինչպիսի՞ն են Ձեր հարաբերությունները Ֆեռնան Սաստրի հետ, որի հետ Ֆրանսիա-98 առաջնության համանախագահներ էք։

– Մեր համատեղ աշխատանքը հաջող է ընթանում։ Միացյալ գործելով՝ միաժամանակ աշխատանքի բաժանում ենք կատարում, ելնելով մեր բնավորության եւ անձնական հատկանիշների առանձնահատկություններից։ Սաստրը զբաղվում է իրավական եւ վարչական հարցերով, իսկ ես ավելի շատ ժամանակ հատկացնում եմ հասարակական կապերին, այդ թվում՝ արտասահմանյան երկրների հետ հաղորդակցմանը։

– Ինչո՞ւ որոշեցիք մասնակից դառնալ այս նախագծին։

– Այդպիսի հնարավորություն կյանքում մի անգամ է տրվում։ Ես սա հրապուրիչ արկած եմ համարում։ Բացի այդ, առաջարկն արվեց շատ հարմար պահի. ես հենց նոր էի հեռացել ֆրանսիական հավաքականի մարզչի պաշտոնից։

– Գավաթի նախապատրաստության ընթացքում Դուք շատ եք ճամփորդում։ Հաճա՞խ են խաղացողները ջանում Ձեզ բարոյապես օգնել։

– Ոչ, – ծիծաղում է Պլատինին, – նրանք ավելի հաճախ առաջնության տոմսեր են խնդրում։

– Դուք մասնակցել եք Աշխարհի գավաթի երեք խաղարկությունների (1978, 82 եւ 86 թթ.)։ Որքանո՞վ է Ձեր մարզական փորձն օգտակար կազմկոմիտեում աշխատելիս։

– Կարծում եմ՝ այն նշանակություն ունի... Գավաթի խաղարկությունը պահանջում է խաղացողների եւ սպասարկող անձնակազմի երկարատեւ ներկայությունը։ Անհրաժեշտ է կազմակերպել նրանց մարզումները, սնունդը, հանգիստը։ Դժգոհներ չպետք է լինեն։ Այս առումով իմ մարզական փորձն օգտակար է։

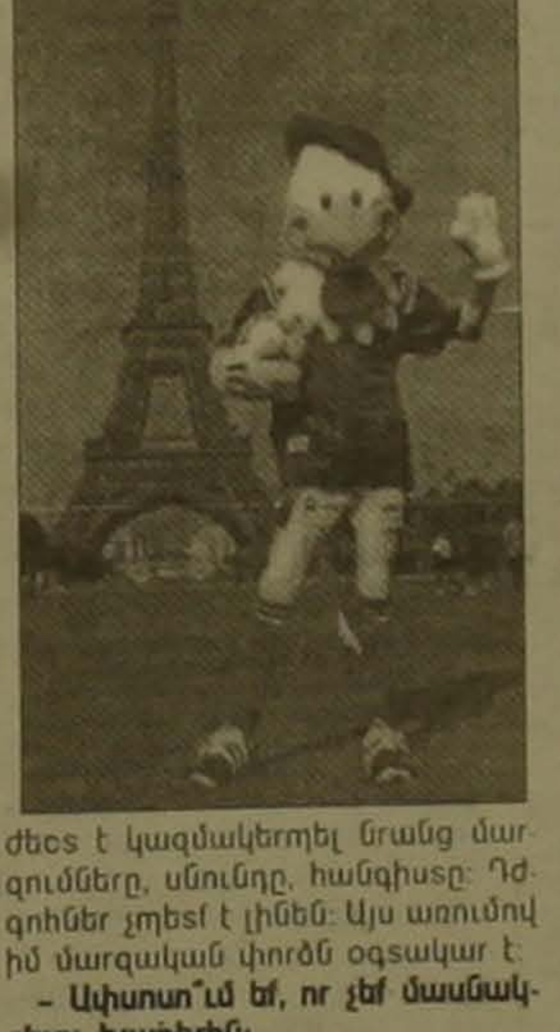

– Ափսոսո՞ւմ եք, որ չեք մասնակցելու խաղերին։

– Ոչ։ Այդպես թե այնպես ժամանակը ետ չես դարձնի։ 1984 թ. Եվրոպայի առաջնությունում Ֆրանսիան իրեն վատ չդրսեւորեց։ Ինձ համար էլ ամեն ինչ լավ էր դասավորվում, թեպետ ես վնասվածքներ եմ ստացել անխտիր բոլոր Գավաթի խաղերում։ Չարժե խոսել անցյալի մասին։

– Աշխարհի գավաթի ո՞ր խաղերն են որպես ֆուտբոլիստի՝ Ձեզ համար առավել տպավորիչ եղել։

– Դժվար է ասել։ Ավելի շատ ես հիշում եմ 86-ի Ֆրանսիա-Բրազիլիա եւ 82-ի Ֆրանսիա-Գերմանիա խաղերը։

– Իսկ որպես հանդիսատե՞ս։

– Հիշողությանս մեջ շատ պատկերներ են արթնանում, բայց ավելի շատ տպավորվել է 1970-ին Մեքսիկայում անցկացված աշխարհի առաջնությունը։

– Երբ մարզադաշտում եք, կարողանո՞ւմ եք խաղից հաճույք ստանալ, թե՞ համանախագահի կարգավիճակը ստիպում է հետեւել մրցության կազմակերպման, անվտանգության ապահովման եւ այլ հարցերի։

– Ես հետեւում եմ արձանագրությանը, ինչ-որ օգտակար մտքեր փորձում ֆաղել, ինձ հետաքրքրում են նաեւ հրավիրյալ անձինք, մեկնաբանները, հանդիսատեսները։ Բայց հենց սկսվում է խաղը, ես մոռանում եմ ամեն ինչ։

– Պատկերացնո՞ւմ էիք կազմակերպչի աշխատանքի ծանրությունը։

– Սա աշխատանք չէ. ինձ աշխատավարձ չեն վճարում։ Բայց եթե լրջորեն պատասխանեմ՝ ոչ, բոլորովին չէի պատկերացնում։ Սա իր բարդությամբ տպավորություն գործող մեխանիզմ է, բայց դրանով էլ հետաքրքիր է։

– Կարո՞ղ է խնդիր առաջանալ, եթե Ֆրանսիայի հավաքականը 98-ին հաջողության չհասնի։

– Իհարկե, Ֆրանսիայի հանդիսատեսի ոգեւորությունը կնվազի։ Բայց որեւէ երկրի կողմից աշխարհի առաջնություն անցկացնելու նպատակը գավաթը շահելը չէ միայն։ Իհարկե, լավ կլինի, եթե Ֆրանսիան դուրս գա քառորդ եզրափակիչ կամ կիսաեզրափակիչ։

– Դուք խաղացել եք Ֆրանսիայի համար, մարզիչ եք եղել, ֆրանսիական ֆուտբոլի ֆեդերացիայի անդամ եք եւ արդեն 5 տարի է, Աշխարհի առաջնություն-98-ի համանախագահն եք։ Ի՞նչ է հետեւելու դրան։

– Չգիտեմ։ Անկեղծորեն չգիտեմ։

– Հնարավո՞ր է որոշում ընդունեք հանգստանալ, հեռանալ գործերից։

– Գիտեք, համանախագահի աշխատանքն այնքան հոգնեցուցիչ չէ, որքան 3 օրը մեկ խաղալը։ Մեր «խաղը» տեւում է արդեն 5 տարի, այնպես որ մենք լավ մարզվել ենք։

– Ի՞նչ կարող եք մաղթել Աշխարհի գավաթի խաղերին։ – Որ ֆուտբոլը մարդկանց երջանկության ամիս նվիրեր։

Ա. Գ.

Ֆուտբոլի Հայաստանի 6-րդ առաջնության վարագույրն իջեցվեց

«Դվինը» պահպանեց տեղը բարձրագույն խմբում

Ուժեղագույնների խմբի ուղեգրի համար անցումային խաղում երեկ Աբովյանի «Կոտայք» մարզադաշտում մրցեցին բարձրագույն խմբում նախավերջին տեղը գրաված Արարատի «Դվին» եւ առաջին խմբում երկրորդը ճանաչված Սպիտակի «Սպիտակ» թիմերը։

Խաղասկզբում ավելի ակտիվ էին գործում արտաշատցի ֆուտբոլիստները։ Նրանք, տիրելով դաշտի կենտրոնին, մի քանի վտանգավոր գրոհներ ձեռնարկեցին։ Երկու դեպքում հաջող խաղաց «Սպիտակի» դարպասապահ Սարգիս Ներսիսյանը՝ որսալով Հայկ Հակոբյանի ու Ռոմեո Ջենեբյանի հարվածները։ 25-րդ րոպեին Հ. Հակոբյանը «չնկատեց» առավել հաջող դիրք գրաված Սամվել Մինասյանին, եւ սպիտակցիներին հաջողվեց չեզոքացնել սպառնալիքը։ Աստիճանաբար առաջին խմբի ներկայացուցիչները հավասարեցրին խաղը։ Նրանց պաշտպանները դիրքերից վրիպեցին Արա Մարկոսյանը, Էդիկ Մալխասյանը, Արտավազդ Մաթեւոսյանը։ Ընթանում էր 45-րդ րոպեն, երբ «Սպիտակի» պաշտպանը անփական կիսադաշտում կորցրեց գնդակը։ Հետեւեց բազմաքայլ կոմբինացիան, եւ Սերգեյ Էրզրումյանն անվրեպ հարվածով բացեց հաշիվը։ Ընդմիջմանը տասը վայրկյան պահանջվեց «Սպիտակի» ֆուտբոլիստներից՝ հավասարակշռու-

թյունը վերականգնելու համար։ Այլի ընկավ Արմեն Մնոյանը։

«Խաղի ներքին լարվածությունը մեծ է։ Կհաղթի այն թիմը, որն ավելի սառնասիրտ կգործի, աչքի կընկնի բարոյականային բարձր հատկանիշներով», ընդմիջման ժամանակ ասաց Լոռու մարզի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Արամ Մկրտչյանը։

Ավելի ուշ տեղի ունեցածն սպիտակցի մարզիկների նյարդերը։ Ճիշտ է, երկրորդ խաղակեսի սկզբում նրանք մոտ էին խաղողությանը, սակայն Արմեն Մնոյանի ջոկոլությունը, դարպասի... հարվածից հետո գնդակը դիպավ դարպասաձողին։ Կարծես դա ահազանգ եղավ «Դվինի» համար։ Տղաները համախմբվեցին եւ շուտով հասան հաջողության։ Բացառիկ գեղեցիկ գոլ խփեց թիմի ավագ Սամվել Գեւորգյանը։ Ընթացիկ կատարած նրա հարվածից հետո գնդակը մխրճվեց ցանցի մեջ՝ 2–1։ 78-րդ րոպեին վարպետորեն խաղաց Սերգեյ Էրզրումյանը։ Նա խաբս տվեց 4–5 ֆուտբոլիստների, փոխանցում կատարեց ամբողջ հանդիպումը մեծ վերելքով անցկացրած Հայկ Հակոբյանին, որն էլ մոտ տարածությունից ամրապնդեց «Դվինի» հաղթանակը։

«Տղաների այսօրվա ելույթից գոհ եմ։ Նրանք կատարեցին առաջադրանքը՝ 3–1 հաշվով հաղթելով մրցակցին։ Սակայն սպասելիքները թիմից ավելի շատ են։ Չէ՞ որ «Դվինի» մեծ թվով ֆուտբոլիստներ ընդգրկված են Հայաստանի մինչեւ 18 տարեկանների հավաքականում եւ մեր երկիրը ներկայացնելու են միջազգային մրցասպարեզներում։ Մինչեւ նոր առաջնությունը բավական ժամանակ կա։ Կձգտենք շտկել վրիպումները, եւ հուսով եմ, որ «Դվինը» նոր մրցաշրջանին կներկայանա որպես մարտունակ ու բարձր նպատակների հետամուտ մի թիմ», ասաց գլխավոր մարզիչ Ալբերտ Սարգսյանը։

Ա. ԴԱՎԹՅԱՆ

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Երեւանյան տոնահանդեսի մեկնարկը

Մայրաքաղաքի «Գրանդ» ակումբի մարզադահլիճում սկսվեցին բասկետբոլի միջազգային մրցումները։ Ցավոք, չորրորդ անգամ անցկացվող մրցումներում քիչ թվով թիմեր են հանդես գալիս։ Թե տղամարդկանց, թե կանանց մրցաշարերին մասնակցում են երեքական թիմեր։

Երեկ տեղի ունեցավ մրցումների հանդիսավոր բացումը։ Այնուհետեւ մրցապարեզը տրամադրվեց բասկետբոլիստուհիներին։ Մրցաշարի առաջին խաղում հանդիպեցին Հայաստանի հավաքականի եւ Ստավրոպոլի մարզուհիները։ Ստավրոպոլի բասկետբոլիստուհիները հենց սկզբից առավելության հասան՝ 9–0։ Սակայն մեր մարզուհիները սթափվեցին եւ աստիճանաբար հավասարեցրին խաղը։ Արդեն 15-րդ րոպեին Հայաստանի հավաքականը 6 միավորի առավելություն ուներ։ Բայց ավելի բարձրահասակ ստավրոպոլցիները կարողացան կրկին առաջ անցնել երկրորդ խաղակեսում նրանք ամրապնդեցին իրենց հաջողությունը եւ հաղթանակ տարան 75–65 (35–32) հաշվով։

Այնուհետեւ խաղադաշտ մտան Հայաստանի եւ Վրաստանի հավաքականների բասկետբոլիստները։ Եթե առաջին խաղակեսն անցավ հավասար պայքարում եւ ավարտվեց վրաց մարզիկների օգտին՝ 40–39, ապա երկրորդում Հայաստանի թիմի առավելությունն ավելի քան ակնհայտ էր. մեր բասկետբոլիստները մրցակիցներին հաղթեցին 91–77 հաշվով։

Այսօր կրկին առաջինը մրցապարեզ կմտնեն կանայք՝ Երեւանի ՖԻՄՍ-Ստավրոպոլ զույգը, ապա կմրցեն «Գրանդ» ակումբի եւ Վրաստանի բասկետբոլիստները։

Ավելացնենք, որ երկու շրջանով անցկացվող մրցումների հաղթողները հայտնի կդառնան նոյեմբերի 25-ին։

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏ

Արմեն Մկրտչյանը ցանկանում է հանդես գալ Գերմանիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ատլանտայի օլիմպիադայի արծաթե մեդալակիր, 48 կգ քաշային կարգի ազատ ոճի ըմբիշ Արմեն Մկրտչյանը, ըստ ոչ պաշտոնական տվյալների, ցանկանում է ելույթ ունենալ Գերմանիայում նաեւ 1998 թվականին։

Հիշեցնենք, որ մինչ այդ Ատլանտայի օլիմպիական չեմպիոն, հունահռոմեական ոճի ըմբիշ, 52 կգ քաշային Արմեն Նազարյանը վերջերս ընդունեց Բուլղարիայի քաղաքացիություն եւ առայժմ առանց մեծ հաջողության հանդես է գալիս այդ երկրի հավաքականի կազմում։

Մասնագետների կարծիքով, այս հարցի լավագույն լուծումը կլիներ Ա. Մկրտչյանի կողմից պայմանագիր ստորագրել գերմանական ակումբի հետ, միաժամանակ շարունակելով հանդես գալ ՀՀ հավաքականի կազմում։ Սակայն Արմեն Մկրտչյանը ասել է, որ մինչեւ տարեվերջ հանդես կգա Գերմանիայում։ Մնում է որոշել տաղանդավոր մարզիկի հետագա ապագան, պահպանելով նրա մարզական հաջողությունները Հայաստանի համար։

ՇԱԽՄԱՏ

18-րդ կարգի մրցաշար

Բելգրադում անցկացվում է շախմատի միջազգային մրցաշար, որին մասնակցում են աշխարհի ուժեղագույն գրոսմայստերներից մի քանիսը։ Բավական է ասել, որ մասնակիցների թվում են ռուսաստանցի Վլադիմիր Կրամնիկը (համաշխարհային դասակարգման մեջ նա իր անհատական գործակցով 2-րդն է՝ 2770), հնդիկ Վիշվանաթան Անանդը (3, 2765), ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկը (6, 2625), նախկինում Ուկրաինայի, իսկ այժմ Սլովենիայի ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Բելյավսկին (8, 2710), նախկինում Լատվիայի, իսկ այժմ Իսպանիայի ներկայացուցիչ Ալեքսեյ Շիրովը (9, 2700), բելառուս Բորիս Գելֆանդը (10, 2695)։ Ինչպես տեսնում եք, այս վեց շախմատիստները աշխարհի առաջին տասնյակից են։ Մրցաշարին մասնակցում են նաեւ բուլղարացի Կիրիլ Գեորգիեւը (13, 2670), ֆրանսիացի Ժոել Լոտիեն (21, 2660) եւ երկու հարավսլավացիներ՝ փորձառու շախմատիստ Լյուբոմիր Լյուբոեւիչը (2575) եւ Ալեքսանդր Կովաչեւիչը (2525)։

Բելգրադյան մրցաշարը, ըստ ՖԻԴԵ-ի դասակարգման, 18-րդ կարգի է։ Այն բավականին հետաքրքիր, լարված պայքարում է անցնում։ Խաղացված յոթ տուրերից հետո առաջատարները երեքն են՝ Իվանչուկը, Անանդը եւ Շիրովը, որոնք 5-ական միավոր են վաստակել։ Նրանցից կես միավոր պակաս ունեն Կրամնիկը եւ Լոթյեն։

Մրցաշարի ավարտին երկու տուր է մնացել։

ԱՊՀ

Բոլորի աչքերին

կամ սկանդալների խռնիկա

Ուկրաինայում հիմա բոլորն են խոսում ֆուտբոլի մասին։ Ու եթե սկզբում պատճառը եվրոպական չեմպիոնների լիգայում Կիեւի «Դինամոյի» փայլուն ելույթներն էին (թիմը վստահորեն գլխավորում է երրորդ խմբի աղյուսակը, իսկ վերջին երկու խաղերում իսպանական «Բարսելոնի» նկատմամբ 3–0 եւ 4–0 հաշվով տարած հաղթանակները զարմացրել են բոլորին) եւ երկրի հավաքականի աշխարհի առաջնության եզրափակիչում հանդես գալու հավանականությունը (մարզասերները գիտեն, որ ուկրաինացիները Ֆրանսիայի ուղեգիր նվաճել չկարողացան), ապա այժմ...

Առաջին սկանդալը կապված է հավաքականի եւ «Դնեպրի» խաղացող Սարգեյ Նազարենկոյի անվան հետ։ Մեր թերթում արդեն գրել ենք, որ Խորվաթիայի հավաքականի հետ առաջին խաղից հետո անցկացված ստուգումը ՄՕԿ-ի կողմից արգելված դեղամիջոցի բռնամանտան է հայտնաբերել նրա օրգանիզմում։ Ավելացնենք, որ ֆուտբոլիստին մինչեւ 1999 թվականի վերջը որակազրկելուց բացի, պատժվել է նաեւ «Դնեպր» թիմի բժիշկ Լ. Լեւչենկոն։

Բայց այս դեպքը ստվերվեց, երբ պարզ դարձավ, որ «Դինամոյի» կիսապաշտպան Յուրի Մակսիմովը վաճառվել է գերմանական «Վերդերին»։ Ասում են նաեւ, որ Մաքսիմովի հետեւից Բրեմեն կտեղափոխվի նրա թիմակից Վիկտոր Լեոնենկոն։ Պայմանագրի գումարը գաղտնի է պահվում, բայց հայտնի է, որ Մաքսիմովը մեկնում է երեք ու կես տարով։ Ի դեպ, գերմանական ակումբը վաղուց էր հետեւում ուկրաինացի ֆուտբոլիստի խաղին, եւ բանակցությունները մի քանի ամիս տեւեցին։ Մաքսիմովը վերջին խաղն իր ակումբի կազմում կանցկացնի նոյեմբերի 27-ին, երբ «Դինամոն» եվրոպական չեմպիոնների լիգայի հերթական հանդիպման ժամանակ կընդունի Հոլանդիայի «Էյնդհովենին»։ Իսկ ընդամենը երկու օր անց նա «Վերդերի» կազմում կխաղա «Շտուտգարտ» թիմի դեմ բունդեսլիգայի առաջնությունում։

Իսկ «Դինամոյի» եւ Ուկրաինայի հավաքականի լավագույն խաղացող Անդրեյ Շեւչենկո՞ն, որի համար իտալական ու անգլիական ակումբները մեծ գումարներ են առաջարկում։ «Շեւչենկոն չի վաճառվում», վերջնականապես հայտարարել է «Դինամոյի» գլխավոր մարզիչ Վալերի Լոբանովսկին։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՔՎԻՑ

«Մուսավաթը» կողմ է ե՛ւ մարդկանց ազատությանը ե՛ւ ազգերի անկախությանը, բայց հանդես է գալիս հանուն Ադրբեջանի ամբողջականության*

Բեժալ Ալի, Բաքու
Հատուկ «Ազգի» համար

Նոյեմբերի երկրորդ կեսին Բաքվում, Շախրիյարի անվան ակումբում տեղի ունեցավ Դաշնակցության տասնական ընդդիմախոս կուսակցության «Մուսավաթի» 5-րդ ծրագրային համագումարը։ Իհարկե, ոչ միշտ են շրջանի երկու խոշոր կուսակցությունների հարաբերությունները թշնամական եղել։ Երեւի թե շատերը ներկա Հայաստանում չգիտեն, որ դաշնակցականները ներկայացված են եղել Ադրբեջանի դեմոկրատական հանրապետության խորհրդարանի (1918-20 թթ.) ամենախոշոր խմբակցություններից մեկում։ Անդրկովկասում ռուսական իշխանության հաստատումից հետո, թե մուսավաթների եւ թե Հայաստանի ազգային-դեմոկրատական ուժերի դեմ ծավալվեց «կարմիր տեռոր»։ «Մուսավաթը» ընդհատակ անցավ, իսկ հետո իր գործունեությունը տեղափոխեց Թուրքիա։

ԽՍՀՄ փլուզումից հետո «Մուսավաթը» կարողացավ հայրենիք վերադառնալ եւ անգամ մեկ տարի մնալ իշխանության ղեկին։ Այն ժամանակ, 1992 թ.-ին, մուսավաթականներին ղեկավարում էր ժողովրդական ճակատի հիմնադիրներից մեկը՝ Իսա Ղամբարը։ Վերջինս ժողովրդական ճակատի կառավարման ժամանակ զբաղեցնում էր խորհրդարանի նախագահի պաշտոնը։ «Մուսավաթի» համար ծանր օրեր սկսվեցին Հեյդար Ալիեւի իշխանության գալուց հետո։ Իսա Ղամբարը 1993 թ.-ի ամռանը մեկ ամիս քննչական մեկուսարանում նստեց՝ նույն թվականին Գյանջայի արյունալի դեպքերի ժամանակ ծառայողական լիազորությունները գերազանցելու մեղադրանքով։ Իսկ 1995 թվականին նրա ղեկավարած կուսակցությունը, ըստ կուսակցության կարծիքի, մտացածին պատճառներով, խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցելու իրավունք չստացավ։ Ամեն դեպքում, կուսակցությունն իր հեղինակությունը չի կորցրել եւ անդամների թվով համարվում է երկրորդը կամ երրորդը Ադրբեջանում։ Բնական է, որ երկրի ամենամեծաթիվ կուսակցությունը նախագահ Հ. Ալիեւի ղեկավարած «Ենի Ադրբեջանն» է։ Սրան հաջորդում է «Մուսավաթի» հետ դաշինք կազմած Ադրբեջանի ժողովրդավարական ճակատի դեմոկրատական կոնգրեսը։

Կուսակցության 5-րդ համագումարին նախորդել էր լարված ներկուսակցական բանավեճ՝ մնա՞լ հին ազգային-դեմոկրատական ծրագրով, թե՞ ընդունել նորը՝ լիբերալ-դեմոկրատականը։ Այս բանավեճին միացան նաեւ այլ կուսակցությունների գաղափարախոսները, իսկ «Ժողովրդական ճակատ» կուսակցությունում մեծ աշխատանք տարվեց կուսակցության գաղափարախոսության բարեփոխման ուղղությամբ։ Ազգային-դեմոկրատիայի գաղափարախոսները համարում էին, որ շրջանի չլուծված տարածքային վեճերը, Ռուսաստանի կայսերական նկրտումները թելադրում են պահպանել ազգայնական ծրագրային սկզբունքները։ Լիբերալ-դեմոկրատները կոչ էին անում ընդունել եվրոպային բնորոշ մարդու իրավունքների առաջնադաս ազատական արժեքները։ Բանավեճը երբեմն շատ լարված էր դառնում եւ այնժամ Իսա Ղամբարը «սողոմոնյան վճիռ» կայացրեց՝ երկու նախագիծն էլ մերժվեց, իսկ նրա ղեկավարած հանձնաժողովն անցավ երրորդ՝ փոխզիջումային ծրագրի նախագծի մշակմանը։ Այսպիսով, 5-րդ համագումարի ընդունած նոր եւ թվով երրորդ ծրագիրն ազդարարում է, որ աջ կենտրոնամետ «Մուսավաթը» հավատարիմ է մնում իր ավանդական լոզունգներին. «Մարդկանց ազատություն, ազգերին անկախություն» եւ «Թյուրքիզմ, իսլամիզմ, արդիականություն»։ Կուսակցությունը կշարունակի պայքարը հանուն Ադրբեջանի ամբողջականության, մարդու իրավունքների պաշտպանության, երկրի ժողովրդավարական կառույցների եւ սոցիալական արդարության։

Մուսավաթականները չեն ընդունում նաեւ էթնիկական անջատողականությունը եւ բռնի ուծացումը, ինչպես նաեւ հանդես են գալիս ազգային փոքրամասնությունների համար պարտադիր բոլոր հնարավորությունները ստեղծելու կողմնակից՝ մշակույթի, լեզվի եւ կրոնի ազատ զարգացման համար։ «Մուսավաթի» նոր ծրագրում պահպանվել է նաեւ այն կետը, թե բռնի բաժանված Ադրբեջանը պատմականորեն պետք է վերամիավորվի։

*) *Վերնագիրը խմբագրության կողմից*

ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ԱԳՆ

Կարգավորումը կախված է նավթային ընկերություններ-հայկական լոբբի պայքարի ելքից

ԲԱՔՈՒ. 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարությունը նոյեմբերի 19-ին Բաքվում տարածել է Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման խնդրին առնչվող մի փաստաթուղթ։ Ստորեւ ներկայացնում ենք այդ փաստաթղթի մասին «Նոյյան տապան» գործակալությանը ադրբեջանական ANS-press գործակալության տրամադրած հաղորդագրության տեքստն ամբողջությամբ։

«ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտը գտնում է, որ արդեն այս տարի կարելի կլիներ ստորագրել խաղաղության համաձայնագիրը, ըստ որի Հայաստանը պարտավորված կլինի ազատել Ադրբեջանի բոլոր գրավյալ տարածքները։ Ադրբեջանի կազմում Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակն այնուհետեւ կորոշվի միջազգային միջնորդության միջոցով»։ Այս մասին նշվում է նոյեմբերի 19-ին Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարության տարածած փաստաթղթում։

Փաստաթղթում նշվում է նաեւ, որ այդ պատերազմի կարգավորումը ներկայումս մեծապես կախված է ԱՄՆ-ի նավթային եւ հայկական լոբբիների միջեւ պայքարի ելքից, ընդ որում՝ խոշոր նավթային գործարքների առյուծի բաժինը վերջին ժամանակներս հասել է ամերիկյան ընկերություններին։

Բացի այդ, փաստաթղթում նշվում է, որ այն ժամանակ, երբ ամերիկյան ընկերությունները միլիարդավոր դոլարներ են ներդնում Բաքվում, ԱՄՆ-ի Կոնգրեսը եռանդուն հայկական լոբբիի ջանքերի շնորհիվ ամերիկյան կառավարությանն արգելում է անգամ որեւէ պետական օգնություն ցույց տալ Ադրբեջանին։ Իսկ Հայաստանին, որն Իսրայելից հետո բնակչության մեկ շնչի հաշվով երկրորդ տեղն է զբաղեցնում արտասահմանյան պետություններին տրվող օգնության ամերիկյան ծրագրում, միեւնույն ժամանակ Իրանի գիրկն են նետում, որն այդքան ատելի է ամերիկացիներին եւ հիմա դարձել է Հայաստանի գլխավոր առեւտրական գործընկերը։ Դրա հետ մեկտեղ պետք չէ մոռանալ նաեւ Ռուսաստանի մասին, որն իր համար ռազմահենադաշտ է Կովկասում ապահովում վերջերս Հայաստանի հետ կնքած ռազմական համաձայնագրի շնորհիվ։ Կասպիականի նավթի եւ գազի պաշարների բաժանման խնդրի առնչությամբ նշվել է, որ Ռուսաստանը, որ անցած տարվա նոյեմբերին առաջարկել էր Կասպից ծովը բաժանել ազգային գոտիների՝ սահմանափակված քառասուն մղոնանոց գոտով, բախվելով այդ պլանի հանդեպ Կասպյան իր հարեւանների ընդդիմությանը, հրաժարվել է այդ գաղափարից։

Հարկ է նշել, որ Ռուսաստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Ջիմ Քոլինզը, հայտնելով ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը Կասպիականի կարգավիճակի հարցում, նշել է, որ տարածաշրջանում գտնվող երկրները պետք է իրենք լուծեն այդ խնդիրը, ընդ որում՝ այնպես, որպեսզի լավագույնս ապահովեն նավթի հանույթը եւ պահպանեն տարածաշրջանի բնական պաշարները, ինչը կնպաստի ներդրումային կլիմայի բարելավմանը»։

ANS-press գործակալության այս հաղորդագրությանը ծանոթանալուց հետո «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակիցը փորձել է ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի դեսպանատանը պարզել, թե եղե՞լ է, արդյոք, որեւէ փաստաթուղթ, ուր արտահայտված լինի ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի կարծիքը, ինչպես դա հիշատակվում է ադրբեջանական գործակալության տեղեկատվության մեջ։ Դեսպանատանն այդ առնչությամբ պատասխանել են, որ առայժմ չեն կարող մեկնաբանել այդ տեղեկատվությունը եւ որ դա կանեն նոյեմբերի 21-ին։

«Բրիթիշ էյրուեյզը» Հայաստանում

Առաջին՝ փորձնական չվերթն անցավ հաջող

Ինչպես նախապես տեղեկացրել էինք, երեկ «Զվարթնոց» օդանավակայանում վայրէջք կատարեց բրիտանական «Բրիթիշ էյրուեյզ» ավիաընկերության առաջին փորձնական-տեխնիկական չվերթը։

«Բրիթիշ էյրուեյզը» համարվում է աշխարհի խոշորագույն ավիաընկերություններից մեկը։ Ընկերության ներկայացուցիչ Ջեֆ Ռոուդը կարեւորելով թռիչքի անհրաժեշտությունը, նշեց, որ այն երկու երկրների զարգացման եւ մերձեցման առումով էական նշանակություն կունենա։ Շնորհակալություն հայտնելով ՀՀ կառավարությանը, քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչությանն ու «Զվարթնոց» օդանավակայանի տնօրենությանը վերջին շաբաթներին ցուցաբերած աջակցության համար, ավելեց, որ փորձնական չվերթի նպատակն էր անձնակազմի աշխատանքային որոշ մանրամասներին ծանոթանալը, որոնք պրն Ջեֆի գնահատմամբ բավականին տպավորիչ էին։

ՀՀ-ում Բրիտանիայի դեսպան դոկտ. Ջոն Միտչիները հատկանշական քայլ համարելով չվերթի շահագործումը, հույս հայտնեց, որ շուտով էլ ավելի կընդլայնվի օտարերկրյա ավիաընկերությունների մուտքը Հայաստան։

Այսուհետ «Բրիթիշ էյրուեյզը» սկսած դեկտեմբերի 1-ից շաբաթական երկու անգամ, յուրաքանչյուր երեքշաբթի եւ շաբաթ օրերին, կիրականացնի Լոնդոն-Թբիլիսի-Երեւան չվերթը. A 320 նոր տիպի օդանավով, 22 բիզնես եւ 102 էկոնոմ կարգի սպասարկումով։

«Հայկական ավիաուղիների» գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար Տիգրան Աչոյանն ուրախություն հայտնեց, որ արեւմտյան խոշոր օդային փոխադրողներից մեկը Երեւանը ճանաչում է հետաքրքրական կողմ, ընդգծեց, որ հզոր մրցակից է «Հայկական ավիաուղիների» համար, ինչը նաեւ խիստ պարտավորեցնող է։ Առաջիկա ամիսներին սպասվում է նոր արեւմտյան փոխադրողների մուտք Հայաստան եւ մրցակցությանը դիմակայելու համար առաջնային է օդանավային շարժակազմի տեխնիկական վերազինումը։ Դեկտեմբերի 10-ին «Հայկական ավիաուղիների» կողմից եւս ԻԼ-86 օդանավով շահագործվելու է Երեւան-Ամստերդամ-Լոնդոն չվերթը։

Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության պետի տեղակալ Արմեն Տեր-Տաճատյանը ողջունեց աշխարհի խոշորագույն ավիաընկերության մուտքը «Զվարթնոց» օդանավակայան, ընդգծելով, որ օդային հաղորդակցությունն առաջնային կարեւորություն ունի նախ երկրի, այնուհետեւ նաեւ երկու ավիաընկերությունների շահերի համար։ Տեղեկացրեց նաեւ, որ բրիտանական կողմը բանակցություններ է վարում «Զվարթնոց» օդանավակայանի բեռնային համալիրում վարձակալությամբ տարածքներ վերցնելու ուղղությամբ։

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դեկտեմբերի 3-10-ը
Պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի կենտրոնում (նախկին հանրապետական ծննդատուն) կաշխատեն ֆրանսիացի առաջատար մասնագետներ՝ կատարելով լապարոսկոպիկ վիրահատություններ եւ արհեստական բեղմնավորում։

Ցանկացողները դիմեն՝ Աջափնյակ, Մարգարյան 6, հեռ. 34-18-83։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կազմակերպությունը վաճառում է յուղային եւ անյուղ, անարատ կաթի փոշի։ Շահագրգիռ կազմակերպություններին եւ անհատներին խնդրում ենք զանգահարել 27-30-15 կամ 22-09-25 հեռախոսահամարներով։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը՝ բաղկացած երեք սենյակից։ Երկու կողմից սեփական հողատարածք՝ 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով։ Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին։ Հասցեն՝ Ջրաշատ 68 (ԳԱ հետեւի մասում)։

Հեռախոս 52-54-39։

ՔԱՇԻ ՆՎԱԶԵՑՈՒՄ

առանց դիետաների եւ ֆիզիկական վարժությունների։ Միջազգային մակարդակի լավագույն մասնագետները կօգնեն ձեզ՝

30 օրում 5-15 կգ։

20 մլն գոհ հաճախորդներն արդեն մեզ հետ են։

Իսկ դո՞ւք։

Հեռ. 26-76-56 ժամը 8-11-ը եւ 20-23-ը։

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 710 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 20. 11. 1997 Գինը 100 դրամ